D.R. 39/2006

RANG UNDANG-UNDANG BIOKESELAMATAN 2006

SUSUNAN FASAL

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Fasal

1. Tajuk ringkas dan permulaan kuat kuasa
2. Akta hendaklah dibaca bersama-sama dengan undang-undang lain
3. Tafsiran

BAHAGIAN II

LEMBAGA BIOKESELAMATAN KEBANGSAAN

4. Penubuhan Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan
5. Fungsi Lembaga
6. Penubuhan Jawatankuasa Penasihat Pengubahsuaian Genetik
7. Lembaga dan Jawatankuasa Penasihat boleh menubuhkan jawatankuasa dan jawatankuasa kecil
8. Pelantikan Ketua Pengarah dan pegawai lain
9. Pewakilan fungsi Lembaga
10. Kuasa Menteri untuk memberikan arahan

BAHAGIAN **III**

KELULUSAN BAGI PELEPASAN DAN IMPORT

11. Pemakaian Bahagian **III**
12. Kehendak bagi mendapatkan kelulusan
13. Permohonan bagi mendapatkan kelulusan
14. Ketua Pengarah hendaklah merujuk permohonan kepada Jawatankuasa Penasihat, dsb.
15. Jawatankuasa Penasihat hendaklah membuat syor tentang permohonan bagi mendapatkan kelulusan

Fasal

16. Kelulusan bagi pelepasan dan import
17. Kelulusan adalah sah bagi pelepasan dan import yang berikutnya
18. Kajian semula kelulusan apabila mendapat maklumat baru
19. Hal keadaan yang Lembaga boleh membuat perintah selanjutnya apabila diluluskan
20. Rayuan kepada Menteri yang berhubungan dengan kelulusan

BAHAGIAN IV

PEMBERITAHUAN BAGI EKSPORT, KEGUNAAN TERKAWAL DAN IMPORT BAGI KEGUNAAN TERKAWAL

21. Pemakaian Bahagian IV
22. Kehendak bagi pemberitahuan
23. Pematuhan kehendak negara pengimport
24. Pengemukaan pemberitahuan
25. Pengakuterimaan pengemukaan pemberitahuan oleh Ketua Pengarah
26. Langkah-langkah khusus yang hendaklah diambil dalam kegunaan terkawal
27. Ketua Pengarah boleh menghendaki maklumat tambahan
28. Ketua Pengarah hendaklah merujuk pemberitahuan kepada Jawatankuasa Penasihat dan agensi yang berkaitan
29. Jawatankuasa Penasihat hendaklah membuat syor tentang pemberitahuan
30. Lembaga hendaklah membuat perintah yang sesuai tentang pemberitahuan
31. Lembaga boleh menghendaki maklumat tambahan
32. Kajian semula pemberitahuan apabila mendapat maklumat baru
33. Hal keadaan yang Lembaga boleh membuat perintah selanjutnya tentang pemberitahuan
34. Rayuan kepada Menteri yang berhubungan dengan pemberitahuan
35. Pembuatan keputusan oleh Lembaga atau Menteri

BAHAGIAN V

LAPORAN PENILAIAN RISIKO DAN PENGURUSAN RISIKO DAN PELAN GERAK BALAS KECEMASAN

36. Laporan penilaian risiko dan pengurusan risiko
37. Pelan gerak balas kecemasan

BAHAGIAN VI

PENGUATKUASAAN

Fasal

38. Pegawai penguat kuasa

39. Kuasa penyiasatan

40. Penggeledahan dengan waran

41. Penggeledahan tanpa waran

42. Akses kepada data berkomputer

43. Senarai benda yang disita

44. Kuasa untuk mengelak premis

45. Pelucuthakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, dsb.

46. Kos memegang organisma, dsb., yang disita

47. Tiada kos atau ganti rugi yang berbangkit daripada kemasukan, penggeledahan atau penyitaan boleh didapatkan

48. Halangan terhadap pegawai penguat kuasa

49. Kuasa untuk memanggil pemeriksaan dan kebolehterimaan pernyataan sebagai keterangan

50. Kuasa untuk menghendaki pengemukaan benda yang berhubung dengan kesalahan

51. Pegawai penguat kuasa boleh mendapatkan bantuan untuk memeriksa benda yang berhubung dengan kesalahan

52. Kuasa Lembaga untuk menghendaki maklumat tentang organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian

53. Kuasa untuk mengambil sampel

54. Tatacara bagi pengambilan sampel

55. Pelantikan juruanalisis

56. Perakuan analisis

57. Anggapan

58. Pemulaan pendakwaan

BAHAGIAN VII

PELBAGAI

59. Maklumat perniagaan yang rahsia

60. Pendedahan umum

61. Pengenalpastian dan pelabelan

Fasal

62. Bantuan daripada berbilang agensi semasa kecemasan
63. Penyampaian notis
64. **Kesalahan** oleh pertubuhan perbadanan
65. Kesalahan oleh pekongsi, ejen atau pekhidmat
66. Kuasa untuk mengkompaun
67. Pemalsuan, penyembunyian dan pemusnahan dokumen
68. Kuasa Menteri untuk membuat pengecualian
69. Kuasa untuk membuat peraturan-peraturan
70. Kuasa untuk **meminda** Jadual
71. Peruntukan peralihan

JADUAL PERTAMA

JADUAL KEDUA

JADUAL KETIGA

RANG UNDANG-UNDANG

be r n a m a

Suatu Akta untuk menubuhkan Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan; untuk mengawal selia pelepasan, pengimportan, pengeksportan dan kegunaan terkawal organisma diubah suai yang hidup, dan pelepasan hasilan organisma sedemikian, dengan tujuan melindungi kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan dan haiwan, alam sekitar dan kepelbagaian biologi, dan jika terdapat ancaman kerosakan yang tidak dapat dikembalikan seperti sedia kala, kekurangan bukti saintifik yang sepenuhnya tidak boleh dijadikan sebab untuk tidak mengambii tindakan untuk mencegah kerosakan itu; dan untuk mengadakan peruntukan bagi perkara-perkara yang berkaitan dengannya.

DIPERBUAT oleh Parlimen Malaysia seperti yang berikut:

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Tajuk ringkas dan permulaan kuat kuasa

1. (1) Akta ini bolehlah dinamakan Akta Biokeselamatan 2006.

(2) Akta ini mula berkuat kuasa pada tarikh yang ditetapkan oleh Menteri melalui pemberitahuan dalam *Warta.*

Akta hendaklah dibaca bersama-sama dengan undang-undang lain

2. (1) Akta ini hendaklah dibaca bersama-sama dengan mana-mana undang-undang bertulis lain yang berhubungan dengan import dan eksport, kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan dan haiwan, alam sekitar dan kepelbagaian biologi, dan peruntukan Akta ini hendaklah menjadi tambahan kepada, dan bukan pengurangan, peruntukan undang-undang bertulis lain.

(2) Jika terdapat apa-apa ketidakselarasan antara peruntukan Akta ini dengan mana-mana undang-undang bertulis lain yang disebut dalam subseksyen (1) peruntukan Akta ini hendaklah dipakai.

Tafsiran

3. Dalam Akta ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain —

"aktiviti pelepasan" ertinya apa-apa pengenalan dengan sengaja organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian ke dalam alam sekitar melalui aktiviti atau bagi maksud yang dinyatakan dalam Jadual Kedua;

"bioteknologi moden" ertinya pemakaian —

(a) teknik asid nukleik *in vitro,* termasuk asid deoksiribonukleik (DNA) rekombinan dan suntikan langsung asid nukleik ke dalam sel atau organel; atau

(b) percantuman sel di luar famili taksonomik,

yang mengatasi pembiakan fisiologi semula jadi atau halangan rekombinasi dan yang bukan teknik yang digunakan dalam pembiakan baka secara tradisional dan pemilihan;

"hasilan organisma sedemikian" ertinya apa-apa hasilan yang diperoleh daripada organisma diubah suai yang hidup atau sebahagian daripada organisma diubah suai yang hidup —

(a) jika hasilan itu mengandungi asid deoksiribonukleik (DNA) rekombinan boleh kesan; atau

(b) jika profil, ciri atau sifat hasilan itu adalah atau tidak lagi bersamaan dengan hasilan yang lazim tanpa mengira kehadiran asid deoksiribonukleik (DNA) rekombinan itu;

"Jawatankuasa Penasihat" ertinya Jawatankuasa Penasihat Pengubahsuaian Genetik yang ditubuhkan di bawah seksyen 6;

"juruanalisis" ertinya seseorang juruanalisis yang dilantik di bawah seksyen 55;

"kegunaan terkawal" ertinya apa-apa operasi termasuk penyelidikan dan pembangunan, operasi pengeluaran atau pengilangan yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup, atau penyimpanan organisma diubah suai yang hidup, yang dijalankan dalam sesuatu strukturkemudahan, pemasangan atau struktur fizikal lain sehingga ia menghalang sentuhan dan kesan organisma diubah suai yang hidup kepada alam sekitar luaran;

"kelulusan" ertinya kelulusan yang diberikan di bawah subseksyen 16(3);

"kepelbagaian biologi" ertinya keragaman antara organisma hidup daripada segala sumber termasuk, antara lain, daratan, lautan dan ekosistem akuatik lain dan kompleks ekologi yang mereka adalah sebahagian; dan termasuklah kepelbagaian dalam spesies, antara spesies dan ekosistem;

"Ketua Pengarah" ertinya Ketua Pengarah yang dilantik di bawah subseksyen 8(1);

"Lembaga" ertinya Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan yang ditubuhkan di bawah subseksyen 4(1);

"Menteri" ertinya Menteri yang dipertanggungkan dengan tanggungjawab bagi sumber asli dan alam sekitar;

"orang yang diluluskan" ertinya—

(a) seseorang yang kepadanya suatu kelulusan telah diberikan di bawah Bahagian III; atau

(b) seseorang yang kepadanya suatu pengakuterimaan penerimaan apabila pengemukaan pemberitahuan di bawah Bahagian IV telah dikeluarkan;

"organisma diubah suai yang hidup" ertinya mana-mana organisma hidup yang memiliki kombinasi baru bahan genetik yang diperoleh melalui penggunaan bioteknologi moden;

"organisma hidup" ertinya mana-mana entiti biologi yang boleh memindahkan atau mereplikakan bahan genetik, termasuk organisma, virus dan viroid steril;

"pegawai penguat kuasa" ertinya seseorang pegawai penguat kuasa yang dilantik di bawah subseksyen 8(1) dan termasuklah seseorang pegawai yang dinyatakan dalam Jadual Ketiga dan seseorang pegawai yang diberi kuasa di bawah perenggan

"penduduk" ertinya seseorang yang menduduki dengan sebenarnya atau yang bertanggungjawab bagi, mengurus atau mengawal—

(a) mana-mana premis; atau

(b) berhubung dengan premis yang bahagian yang berlainan diduduki oleh orang yang berlainan, masing-masing orang yang menduduki atau mengawal setiap bahagian;

"Pengerusi" ertinya Pengerusi Lembaga yang dilantik di bawah perenggan *4(2)(a);*

"premis" termasuklah rumah, bangunan, tanah, tenemen, isemen mana-mana pemegangan, sama ada terbuka atau tertutup, sama ada dibina di atasnya atau tidak, sama ada awam atau persendirian, dan sama ada disenggarakan atau tidak di bawah pihak berkuasa berkanun dan apa-apa jentera, loji, vesel, pesawat udara atau kenderaan lain.

BAHAGIAN II LEMBAGA

BIOKESELAMATAN KEBANGSAAN

Penubuhan Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan

4. (1) Suatu lembaga dengan nama "Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan" ditubuhkan.

(2) Lembaga hendaklah terdiri daripada anggota yang berikut yang hendaklah dilantik oleh Menteri:

(a) Ketua Setiausaha Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar yang hendaklah menjadi Pengerusi;

(b) seorang wakil daripada Kementerian Pertanian dan Industri As as Tani;

(c) seorang wakil daripada Kementerian Kesihatan;

(d) seorang wakil daripada Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi;

(e) seorang wakil daripada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna;

(f) seorang wakil daripada Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri;

(g) seorang wakil daripada Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi; dan

(h) tidak lebih daripada empat orang lain yang mempunyai pengetahuan atau pengalaman atau kedua-duanya dalam mana-mana disiplin atau perkara yang berkaitan dengan Akta ini.

(3) Peruntukan Jadual Pertama hendaklah terpakai bagi Lembaga.

(4) Ketua Pengarah hendaklah menjadi Setiausaha Lembaga dan hendaklah menjalankan tugas sebagaimana yang dikenakan oleh Lembaga.

(5) Lembaga hendaklah bertanggungjawab kepada Menteri.

Fungsi Lembaga

5. (1) Fungsi Lembaga adalah seperti yang berikut:

(a) untuk membuat keputusan tentang semua permohonan dan perkara di bawah Bahagian **III** dan Bahagian IV;

(b) untuk memantau aktiviti yang berhubungan dengan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian;

(c) untuk menggalakkan aktiviti penyelidikan, pembangunan, pendidikan dan latihan yang berhubungan dengan biokeselamatan;

(d) untuk menubuhkan mekanisme untuk memudahkan pengumpulan, penyimpanan dan penyebaran data yang berhubungan dengan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian dan biokeselamatan; dan

(e) jika diarahkan sedemikian oleh Menteri, untuk melaksanakan atau mengadakan peruntukan bagi pelaksanaan obligasi yang berbangkit daripada perjanjian, konvensyen, atau triti yang berhubungan dengan biokeselamatan yang kepadanya Malaysia menjadi suatu pihak jika perjanjian, kovensyen atau triti itu berkaitan dengan maksud Akta ini.

(2) Lembaga hendaklah mempunyai kuasa untuk melakukan apa-apa perkara yang difikirkan patut oleh Lembaga untuk membolehkannya melaksanakan fungsinya dengan berkesan atau yang bersampingan dengan pelaksanaan fungsinya.

Penubuhan Jawatankuasa Penasihat Pengubahsuaian Genetik

6. (1) Suatu jawatankuasa dengan nama "Jawatankuasa Penasihat Pengubahsuaian Genetik" ditubuhkan.

(2) Fungsi Jawatankuasa Penasihat adalah untuk memberikan nasihat saintifik, teknikal dan nasihat berkaitan yang lain kepada Menteri atau Lembaga.

(3) Pengerusi Jawatankuasa Penasihat hendaklah dilantik oleh Menteri.

(4) Apa-apa bilangan anggota lain Jawatankuasa Penasihat, sebagaimana yang diluluskan oleh Menteri, hendaklah dilantik oleh Lembaga.

(5) Anggota Jawatankuasa Penasihat hendaklah terdiri daripada pakar daripada pelbagai disiplin berasaskan sains dan disiplin berkaitan yang lain.

(6) Pengerusi dan anggota Jawatankuasa Penasihat hendaklah memegang jawatan bagi apa-apa tempoh sebagaimana yang dinyatakan dalam surat cara pelantikan masing-masing dan adalah layak untuk dilantik semula.

(7) Pelantikan pengerusi Jawatankuasa Penasihat boleh pada bila-bila masa dibatalkan oleh Menteri dan pelantikan mana-mana anggota Jawatankuasa Penasihat boleh pada bila-bila masa dibatalkan oleh Lembaga, tanpa memberikan apa-apa sebab bagi pembatalan itu.

(8) Pengerusi Jawatankuasa Penasihat boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya melalui suatu notis bertulis yang ditujukan kepada Menteri dan seseorang anggota Jawatankuasa Penasihat boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya melalui notis bertulis yang ditujukan kepada Lembaga.

(9) Jika pengerusi Jawatankuasa Penasihat tidak hadir pada sesuatu mesyuarat Jawatankuasa Penasihat, anggota yang hadir boleh melantik salah seorang daripada mereka untuk mempengerusikan mesyuarat itu.

(10) Jawatankuasa Penasihat boleh mengundang mana-mana orang untuk menghadiri mana-mana mesyuarat jawatankuasa bagi maksud menasihatinya tentang apa-apa perkara yang dibincangkan, tetapi orang yang diundang itu tidak berhak untuk mengundi pada mana-mana mesyuarat itu.

(11) Tertakluk kepada subseksyen (9) dan (10), Jawatankuasa Penasihat boleh mengawal selia tatacaranya sendiri.

(12) Pengerusi dan anggota Jawatankuasa Penasihat dan mana-mana orang yang diundang untuk menghadiri mana-mana mesyuarat Jawatankuasa Penasihat boleh dibayar apa-apa elaun dan perbelanjaan lain berkaitan dengan kerja jawatankuasa itu sebagaimana yang difikirkan patut oleh Menteri, dengan persetujuan Menteri Kewangan.

(13) Tanpa menjejaskan kuasa Menteri untuk mengeluarkan arahan am kepada Jawatankuasa Penasihat di bawah seksyen 10, Jawatankuasa Penasihat hendaklah bertanggungjawab kepada Lembaga.

Lembaga dan Jawatankuasa Penasihat boleh menubuhkan jawatankuasa dan jawatankuasa kecil

7. (1) Lembaga boleh menubuhkan apa-apa jawatankuasa, dan Jawatankuasa Penasihat boleh menubuhkan apa-apa jawatankuasa kecil, sebagaimana yang difikirkan perlu atau suai manfaat oleh Lembaga dan Jawatankuasa Penasihat untuk membantu mereka dalam melaksanakan fungsi mereka di bawah Akta ini.

(2) Lembaga dan Jawatankuasa Penasihat boleh melantik mana-mana orang untuk menjadi anggota jawatankuasa atau jawatankuasa kecil, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang ditubuhkan di bawah subseksyen (1).

(3) Sesuatu jawatankuasa atau jawatankuasa kecil yang ditubuhkan di bawah seksyen ini boleh memilih raana-mana anggotanya untuk menjadi pengerusi dan boleh mengawal selia tatacaranya sendiri.

(4) Sesuatu jawatankuasa atau jawatankuasa kecil boleh mengundang mana-mana orang untuk menghadiri mana-mana mesyuarat jawatankuasa atau jawatankuasa kecil bagi maksud menasihatinya tentang apa-apa perkara yang dibincangkan, tetapi orang yang diundang itu tidak berhak untuk mengundi pada mana-mana mesyuarat itu.

(5) Anggota sesuatu jawatankuasa atau jawatankuasa kecil dan mana-mana orang yang diundang untuk menghadiri mana-mana mesyuarat jawatankuasa atau jawatankuasa kecil boleh dibayar apa-apa elaun dan perbelanjaan lain berkaitan dengan kerja jawatankuasa atau jawatankuasa kecil itu sebagaimana yang difikirkan patut oleh Menteri, dengan persetujuan Menteri Kewangan.

(6) Seseorang anggota sesuatu jawatankuasa atau jawatankuasa kecil hendaklah memegang jawatan bagi apa-apa tempoh yang dinyatakan dalam surat cara pelantikannya dan adalah layak untuk dilantik semula.

(7) Pelantikan mana-mana anggota sesuatu jawatankuasa atau jawatankuasa kecil boleh pada bila-bila masa dibatalkan oleh Lembaga atau Jawatankuasa Penasihat, mengikut mana-mana yang berkenaan, tanpa memberikan apa-apa sebab bagi pembatalan itu.

(8) Seseorang anggota sesuatu jawatankuasa atau jawatankuasa kecil boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya melalui suatu notis bertulis yang ditujukan kepada Pengerusi Lembaga atau pengerusi Jawatankuasa Penasihat, mengikut mana-mana yang berkenaan.

(9) Sesuatu jawatankuasa dan jawatankuasa kecil hendaklah tertakluk kepada dan bertindak mengikut apa-apa arahan yang diberikan kepada jawatankuasa atau jawatankuasa kecil itu oleh Lembaga atau Jawatankuasa Penasihat, mengikut mana-mana yang berkenaan, dalam melaksanakan fungsi mereka.

(2) Walau apa pun subseksyen (1), Bahagian ini tidak terpakai bagi pengimportan organisma diubah suai yang hidup yang diniatkan bagi maksud menjalankan suatu aktiviti kegunaan terkawal.

Kehendak bagi mendapatkan kelulusan

12. (1) Tiada seorang pun boleh menjalankan apa-apa aktiviti pelepasan, atau apa-apa pengimportan organisma diubah suai yang hidup, atau kedua-duanya tanpa kelulusan terlebih dahulu daripada Lembaga.

(2) Mana-mana orang yang melanggar subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan **selama** tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Permohonan bagi mendapatkan kelulusan

13. (1) Sesuatu permohonan bagi mendapatkan kelulusan apa-apa aktiviti pelepasan, atau apa-apa pengimportan organisma diubah suai yang hidup, atau kedua-duanya hendaklah dikemukakan kepada Ketua Pengarah mengikut cara yang ditetapkan, bersama-sama dengan fi yang ditetapkan, dan hendaklah disertakan dengan —

(a) suatu laporan penilaian risiko dan pengurusan risiko sebagaimana yang dinyatakan dalam seksyen 36;

(b) suatu pelan gerak balas kecemasan sebagaimana yang dinyatakan dalam seksyen 37; dan

(c) apa-apa maklumat lain sebagaimana yang dinyatakan oleh Lembaga.

(2) Pada bila-bila masa selepas menerima permohonan yang dibuat di bawah subseksyen (1), Ketua Pengarah boleh menghendaki

pemohon supaya memberikan maklumat, butir-butir atau dokumen tambahan dalam apa-apa tempoh yang dinyatakan oleh Ketua Pengarah.

(3) Jika mana-mana pemohon gagal untuk memberikan apa-apa maklumat, butir atau dokumen tambahan yang dikehendaki di bawah subseksyen (2), permohonannya atau permohonan pertubuhan perbadanan itu hendaklah disifatkan telah ditarik balik tanpa menjejaskan suatu permohonan yang baru dibuat.

Ketua Pengarah hendaklah merujuk permohonan kepada Jawatankuasa Penasihat, dsb.

14. Apabila suatu permohonan bagi mendapatkan kelulusan telah dikemukakan mengikut seksyen 13, Ketua Pengarah —

(a) hendaklah merujuk permohonan itu kepada Jawatankuasa Penasihat bagi mendapatkan syornya;

(b) hendaklah merujuk permohonan itu kepada mana-mana jabatan atau agensi Kerajaan yang berkaitan tentang perkara khusus; dan

(c) tertakluk kepada seksyen 59, hendaklah bagi maksud pendedahan umum, mengundang penyertaan orang ramai, mengikut apa-apa cara sebagaimana yang ditentukan oleh Ketua Pengarah, bagi mendapatkan pandangan mereka tentang permohonan itu.

Jawatankuasa Penasihat hendaklah membuat syor tentang permohonan bagi mendapatkan kelulusan

15. (1) Apabila menerima suatu permohonan yang dirujuk kepadanya di bawah perenggan *I4(a)*, Jawatankuasa Penasihat hendaklah menilai permohonan itu bagi maksud membuat syor kepada Lembaga tentang sama ada atau tidak permohonan itu sepatutnya diluluskan, dan terma dan syarat yang hendaklah dikenakan oleh Lembaga, jika ada.

(2) Pada bila-bila masa selepas menerima permohonan itu, Jawatankuasa Penasihat boleh meminta maklumat, butir-butir atau dokumen tambahan daripada pemohon melalui Ketua Pengarah.

(3) Jika mana-mana pemohon gagal untuk memberikan, dalam apa-apa tempoh yang dinyatakan oleh Ketua Pengarah, apa-apa maklumat, butir atau dokumen tambahan yang dikehendaki di bawah

subseksyen (2), permohonannya atau permohonan pertubuhan perbadanan itu hendaklah disifatkan telah ditarik balik tanpa raenjejaskan suatu permohonan yang baru dibuat.

(4) Sebaik sahaja Jawatankuasa Penasihat menyiapkan penilaiannya ke atas permohonan itu, Jawatankuasa Penasihat hendaklah mengemukakan syornya tentang permohonan itu kepada Lembaea.

Kelulusan bagi pelepasan dan import

16. (1) Pada bila-bila masa selepas menerima syor Jawatankuasa Penasihat di bawah seksyen 15, Lembaga boleh meminta pemohon supaya memberikan maklumat, butir-butir atau dokumen tambahan dalam apa-apa tempoh yang dinyatakan oleh Lembaga.

(2) Jika mana-mana pemohon gagal untuk memberikan apa-apa maklumat, butir atau dokumen tambahan yang dikehendaki di bawah subseksyen (1), permohonannya atau permohonan pertubuhan perbadanan itu hendaklah disifatkan telah ditarik balik tanpa menjejaskan suatu permohonan yang baru dibuat.

(3) Setelah mempertimbangkan syor Jawatankuasa Penasihat, ulasan jabatan atau agensi yang berkaitan yang disebut dalam perenggan *14(b),* pandangan orang ramai, jika ada, yang disebut dalam perenggan *I4(c),* dan mana-mana maklumat, butir atau dokumen tambahan yang diberikan menurut permintaan di bawah subseksyen (1), Lembaga boleh meluluskan permohonan itu dengan mengeluarkan suatu perakuan kelulusan atau menolak permohonan itu.

(4) Jika Lembaga memberikan kelulusan, Lembaga boleh mengenakan apa-apa terma dan syarat sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga.

(5) Orang yang diluluskan boleh memohon kepada Lembaga bagi mengubah mana-mana terma dan syarat yang dikenakan ke atas kelulusan itu.

(6) Lembaga boleh, pada bila-bila masa selepas kelulusan diberikan, menghendaki orang yang diluluskan itu supaya memberikan apa-apa maklumat, butir atau dokumen selanjutnya sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga.

(7) Mana-mana orang yang diluluskan yang melanggar mana-mana terma dan syarat yang dikenakan ke atas kelulusan itu atau gagal untuk memberikan maklumat, butir-butir atau dokumen yang dikehendaki di bawah subseksyen (6) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi empat tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Kelulusan adalah sah bagi pelepasan dan import yang berikutnya

17. (1) Jika sesuatu kelulusan telah diberikan kepada orang yang diluluskan bagi suatu aktiviti pelepasan yang melibatkan mana-mana organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian atau pengimportan organisma diubah suai yang hidup, kelulusan itu adalah sah bagi aktiviti pelepasan yang serupa yang berikutnya yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang sama atau pengimportan yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup yang sama yang dijalankan oleh orang yang diluluskan itu.

(2) Peruntukan subseksyen (1) tidak sama sekali membebaskan orang yang diluluskan itu daripada mematuhi undang-undang bertulis lain yang mengawal organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang sama.

(3) Dalam seksyen ini, "organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang sama" ertinya organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang diperihalkan dalam kelulusan dan melibatkan kejadian transformasi yang sama.

Kajian semula kelulusan apabila mendapat maklumat baru

18. (1) Lembaga boleh, selepas berunding dengan Jawatankuasa Penasihat, mengkaji semula mana-mana kelulusan pada bila-bila masa apabila mendapat maklumat atau keterangan baru tentang organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang berkenaan dengannya kelulusan itu diberikan.

(2) Jika, apabila mengkaji semula kelulusan, Lembaga berpuas hati bahawa terdapat kemungkinan bahaya ditimbulkan kepada kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan atau haiwan, alam sekitar atau kepelbagaian biologi, Lembaga boleh mengambil mana-mana tindakan yang berikut:

(a) membatalkan kelulusan itu;

(b) membuat perintah pemberhentian sementara;

(c) mengenakan terma dan syarat tambahan;

(d) memerintahkan orang yang diluluskan untuk membuat pembetulan; atau

(e) membuat apa-apa perintah lain sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga demi kepentingan biokeselamatan.

(3) Jika Lembaga membatalkan sesuatu kelulusan, orang yang diluluskan hendaklah menghentikan semua aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian dengan serta-merta dan hendaklah, dalam masa tujuh hari dari tarikh pemberitahuan pembatalan itu, menyerahkan balik perakuan kelulusan kepada Lembaga.

(4) Jika Lembaga membuat perintah pemberhentian sementara, orang yang diluluskan itu hendaklah menghentikan semua aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian dengan serta-merta dan hendaklah, dalam masa tujuh hari dari tarikh pemberitahuan perintah pemberhentian itu, menyerahkan balik perakuan kelulusan itu kepada Lembaga dan Lembaga hendaklah mengendorskan hakikat dan tempoh pemberhentian sementara itu pada perakuan kelulusan itu dan mengembalikan perakuan itu kepada orang yang diluluskan.

(5) Jika Lembaga mengenakan apa-apa terma dan syarat tambahan orang yang diluluskan itu hendaklah, dalam masa tujuh hari dari pemberitahuan pengenaan terma dan syarat tambahan itu, menyerahkan balik perakuan kelulusan kepada Lembaga dan

Lembaga hendaklah mengendorskan terma dan syarat tambahan itu pada perakuan kelulusan itu dan mengembalikan perakuan itu kepada orang yang diluluskan.

(6) Mana-mana orang yang melanggar mana-mana penntah yang dibuat oleh Lembaga di bawah subseksyen (2) atau melanggar subseksyen (3), (4) atau (5) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Hal keadaan yang Lembaga boleh membuat perintah selanjutnya apabila diluluskan

19. (1) Walau apa pun kuasa Lembaga untuk mengambil apa-apa tindakan di bawah subseksyen 18(2), Lembaga boleh membatalkan kelulusan, membuat perintah pemberhentian sementara, mengenakan apa-apa terma dan syarat tambahan, memerintahkan orang yang diluluskan untuk membuat pembetulan, atau membuat apa-apa perintah lain sebagaimana yang difikirkan patut demi kepentingan biokeselamatan oleh Lembaga dalam hal keadaan yang berikut:

(a) jika terdapat kemungkinan bahaya ditimbulkan kepada kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan atau haiwan, alam sekitar atau kepelbagaian biologi;

(b) jika orang yang diluluskan itu gagal mematuhi mana-mana terma dan syarat yang dikenakan ke atas kelulusan itu;

(c) jika orang yang diluluskan itu gagal mematuhi mana-mana perintah yang dibuat oleh Lembaga;

(d) jika orang yang diluluskan itu telah melanggar mana-mana peruntukan Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, sama ada atau tidak pendakwaan telah dimulakan terhadapnya; atau

(e) jika orang yang diluluskan itu telah disabitkan atas suatu kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini.

(2) Jika Lembaga membatalkan sesuatu kelulusan, orang yang diluluskan itu hendaklah menghentikan semua aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian dengan serta-merta dan hendaklah, dalam masa tujuh hari dari tarikh pemberitahuan pembatalan itu, menyerahkan balik perakuan kelulusan itu kepada Lembaga.

(3) Jika Lembaga membuat suatu perintah pemberhentian sementara, orang yang diluluskan itu hendaklah menghentikan semua aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian dengan serta-merta dan hendaklah, dalam masa tujuh hari dari tarikh pemberitahuan perintah pemberhentian itu, menyerahkan balik perakuan kelulusan itu kepada Lembaga dan Lembaga hendaklah mengendorskan hakikat dan tempoh pemberhentian sementara itu pada perakuan kelulusan itu dan mengembalikan perakuan itu kepada orang yang diluluskan.

(4) Jika Lembaga mengenakan apa-apa terma dan syarat tambahan orang yang diluluskan itu hendaklah, dalam masa tujuh hari dari pemberitahuan pengenaan terma dan syarat tambahan itu, menyerahkan balik perakuan kelulusan itu kepada Lembaga dan Lembaga hendaklah mengendorskan terma dan syarat tambahan itu pada perakuan kelulusan itu dan mengembalikan perakuan itu kepada orang yang diluluskan.

(5) Mana-mana orang yang diluluskan yang melanggar mana-mana perintah yang dibuat oleh Lembaga di bawah subseksyen (1) atau melanggar subseksyen (2), (3) atau (4) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Rayuan kepada Menteri yang berhubungan dengan kelulusan

20. (1) Mana-mana orang atau orang yang diluluskan yang terkilan dengan mana-mana keputusan atau tindakan Lembaga di bawah seksyen 16, 18 atau 19 boleh merayu terhadap keputusan itu kepada Menteri.

(2) Menteri hendaklah mempunyai kuasa untuk mengesahkan, mengakaskan atau mengubah keputusan atau tindakan Lembaga.

BAHAGIAN IV

PEMBERITAHUAN BAGI EKSPORT, KEGUNAAN TERKAWAL DAN IMPORT BAGI KEGUNAAN TERKAWAL

Pemakaian Bahagian IV

21. Bahagian IV hendaklah terpakai bagi aktiviti pengeksportan dan kegunaan terkawal yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan pengimportan organisma diubah suai yang hidup bagi maksud menjalankan aktiviti kegunaan terkawal.

Kehendak bagi pemberitahuan

22. (1) Tiada seorang pun boleh menjalankan mana-mana aktiviti yang berikut tanpa memberikan pemberitahuan terdahulu kepada Lembaga:

(a) pengeksportan organisma diubah suai yang hidup;

(b) kegunaan terkawal yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup;

(c) pengimportan organisma diubah suai yang hidup bagi maksud menjalankan suatu aktiviti kegunaan terkawal.

(2) Mana-mana orang yang melanggar subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya dan, dalam

hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Pematuhan kehendak negara pengimport

23. (1) Mana-mana orang yang bercadang untuk mengeksport organisma diubah suai yang hidup hendaklah mematuhi kehendak negara pengimport tentang pengimportan organisma diubah suai yang hidup dan hendaklah memaklumkan kepada Lembaga kehendak itu, jika ada, dan pematuhannya atau pematuhan pertubuhan perbadanan dengan kehendak itu mengikut cara yang ditetapkan dan disertakan dengan fi yang ditetapkan.

(2) Maklumat yang diberikan di bawah subseksyen (1) adalah merupakan pemberitahuan yang mencukupi bagi maksud perenggan

(3) Pematuhan subseksyen (1) tidak sama sekali membebaskan orang itu daripada mematuhi undang-undang bertulis lain yang mengawal perdagangan eksport dan asing.

Pengemukaan pemberitahuan

24. Pemberitahuan yang dikehendaki di bawah perenggan *22(l)(b)* dan *(c)* hendaklah dikemukakan kepada Ketua Pengarah mengikut bentuk dan cara yang ditetapkan berserta dengan fi yang ditetapkan dan disertakan dengan dokumen yang berikut:

(a) suatu pelan gerak balas kecemasan sebagaimana yang dinyatakan dalam seksyen 37;

(b) berhubung dengan suatu aktiviti kegunaan terkawal yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup, langkah-langkah khusus yang hendaklah diambil; dan

(c) apa-apa maklumat lain sebagaimana yang dinyatakan oleh Lembaga.

Lembaga hendaklah membuat perintah yang sesuai tentang pemberitahuan

30. (1) Pada bila-bila masa selepas menerima syor Jawatankuasa Penasihat dan ulasan agensi yang berkaitan yang disebut dalam seksyen 28, Lembaga boleh meminta maklumat, butir-butir atau dokumen tambahan melalui Ketua Pengarah.

(2) Jika mana-mana orang yang diluluskan gaga) *untuk* memberikan apa-apa maklumat, butir atau dokumen tambahan yang dikehendaki di bawah subseksyen (1), pengakuterimaan yang dikeluarkan kepadanya atau pertubuhan perbadanan di bawah seksyen 25 hendaklah disifatkan telah ditarik balik tanpa menjejaskan pemberitahuan yang baru dikemukakan.

(3) Apabila mempertimbangkan syor Jawatankuasa Penasihat di bawah subseksyen 29(4), Lembaga boleh tidak membuat perintah, mengeluarkan perintah pemberhentian, mengenakan apa-apa terma dan syarat, memerintahkan orang yang diluluskan itu supaya membuat pembetulan atau membuat apa-apa perintah lain sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga demi kepentingan biokeselamatan.

(4) Lembaga hendaklah membuat keputusannya di bawah subseksyen 30(3) dalam masa sembilan puluh had dan tarikh penerimaan pemberitahuan itu dan memberitahu keputusannya secara bertulis kepada orang yang diluluskan.

(5) Jika Lembaga mengeluarkan suatu perintah pemberhentian, orang yang diluluskan hendaklah menghentikan semua aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dengan serta-merta dan hendaklah, dalam masa tujuh hari dari tarikh pemberitahuan perintah pemberhentian itu, menyerahkan balik pengakuterimaan penerimaan pemberitahuan yang dikeluarkan kepadanya atau pertubuhan perbadanan di bawah seksyen 25 kepada Lembaga.

(6) Mana-mana orang yang diluluskan yang melanggar mana-mana perintah yang dibuat oleh Lembaga di bawah subseksyen (3) atau melanggar subseksyen (5) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi empat tahun atau kedua-duanya

dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Lembaga boleh menghendaki maklumat tambahan

31. (1) Lembaga boleh, padabila-bilamasa, selepas menjalankan kuasanya di bawah subseksyen 30(1), menghendaki orang yang diluluskan itu supaya memberikan apa-apa maklumat, butir atau dokumen tambahan sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga.

(2) Mana-mana orang yang diluluskan yang gagal untuk memberikan apa-apa maklumat, butir atau dokumen yang dikehendaki di bawah subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi ernpat tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Kajian semula pemberitahuan apabila mendapat maklumat baru

32. (1) Lembaga boleh, selepas berunding dengan Jawatankuasa Penasihat, mengkaji semula mana-mana pemberitahuan pada bila-bila **masa** apabila menerima maklumat atau keterangan baru tentang organisma diubah suai yang hidup yang berhubungan dengan pemberitahuan itu.

(2) Apabila mengkaji semula, jika terdapat kemungkinan bahaya ditimbulkan kepada kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan atau haiwan, alam sekitar atau kepelbagaian biologi, Lembaga boleh mengambil mana-mana tindakan yang berikut:

(a) membuat suatu perintah pemberhentian;

(b) mengenakan terma dan syarat tambahan;

(c) memerintahkan orang yang diluluskan itu untuk membuat pembetulan; atau

(d) membuat apa-apa perintah lain sebagaimana yang **difikirkan** patut oleh Lembaga demi kepentingan.biokeselamatan.

(3) Jika Lembaga membuat perintah pemberhentian, orang yang diluluskan itu hendaklah menghentikan semua aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dengan serta-merta dan hendaklah, dalam masa tujuh hari dari tarikh pemberitahuan perintah pemberhentian itu, menyerahkan balik pengakuterimaan pengemukaan pemberitahuan yang dikeluarkan di bawah seksyen 25 kepada Lembaga.

(4) Mana-mana orang yang diluluskan yang melanggar mana-mana perintah yang dibuat oleh Lembaga di bawah subseksyen (2) atau melanggar subseksyen (3) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi empat tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Hal keadaan yang Lembaga boleh membuat perintah selanjutnya tentang pemberitahuan

33. (1) Walau apa pun kuasa Lembaga untuk mengambil apa-apa tindakan di bawah subseksyen 32(2), Lembaga boleh membuat suatu perintah pemberhentian, mengenakan apa-apa terma dan

syarat tambahan, memerintahkan orang yang diluluskan itu untuk membuat pembetulan, atau membuat apa-apa perintah lain sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga demi kepentingan biokeselamatan dalam hal keadaan yang berikut:

(a) jika terdapat kemungkinan bahaya ditimbulkan kepada kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan atau haiwan, alam sekitar atau kepelbagaian biologi;

(b) jika orang yang diluluskan itu gagal mematuhi mana-mana terma dan syarat yang dikenakan ke atas pemberitahuan itu;

(c) jika orang yang diluluskan itu gagal mematuhi mana-mana perintah yang dibuat oleh Lembaga;

(d) jika orang yang diluluskan itu telah melanggar mana-mana peruntukan Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini sama ada atau tidak pendakwaan telah dimulakan terhadapnya; atau

(e) jika orang yang diluluskan itu telah disabitkan atas suatu kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini.

(2) Jika Lembaga membuat suatu perintah pemberhentian, orang yang diluluskan hendaklah menghentikan semua aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dengan serta-merta dan hendaklah, dalam masa tujuh hari dari tarikh pemberitahuan pemberhentian itu, menyerahkan balik pengakuterimaan pengemukaan pemberitahuan yang dikeluarkan di bawah seksyen 25 kepada Lembaga.

(3) Mana-mana orang yang melanggar mana-mana perintah yang dibuat oleh Lembaga di bawah subseksyen (1) atau melanggar subseksyen (2) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi lima ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi empat tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Rayuan kepada Menteri yang berhubungan dengan pemberitahuan

34. (1) Mana-mana orang atau orang yang diluluskan yang terkilan dengan mana-mana keputusan Lembaga yang berhubungan dengan pembentahuan itu boleh merayu terhadap keputusan itu kepada Menteri.

(2) Menteri hendaklah mempunyai kuasa untuk mengesahkan, mengakaskan atau mengubah keputusan Lembaga.

Pembuatan keputusan oleh Lembaga atau Menteri

35. Lembaga atau Menteri tidak boleh dihalang daripada membuat keputusan, yang sesuai, di bawah Bahagian III atau Bahagian TV, jika terdapat kekurangan kepastian saintifik disebabkan oleh maklumat dan pengetahuan saintifik yang berkaitan tidak mencukupi berkenaan dengan takat kesan buruk yang berpotensi bagi organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian terhadap kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan dan haiwan, alam sekitar dan kepelbagaian biologi dan boleh juga mengambil kira pertimbangan sosioekonomi.

BAHAGIAN V

LAPORAN PENILAIAN RISIKO DAN PENGURUSAN RISIKO DAN PELAN GERAK BALAS KECEMASAN

Laporan penilaian risiko dan pengurusan risiko

36. (1) Laporan penilaian risiko dan pengurusan risiko hendaklah mengikut bentuk yang ditetapkan oleh Menteri dan hendaklah mengandungi —

(a) suatu penilaian risiko dan kesan buruk yang organisma diubah suai yang hidup itu dan hasilan organisma sedemikian yang akan ada atau berkemungkinan ada ke atas kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan dan haiwan, alam sekitar dan kepelbagaian biologi; dan

(b) langkah-langkah yang dicadangkan yang hendaklah diambil untuk mencegah, mengurangkan atau mengawal risiko dan kesan buruk yang organisma diubah suai yang hidup

itu dan hasilan organisma sedemikian yang akan ada atau berkemungkinan ada ke atas kesihatan manusia, tumbuh-tumbuhan dan haiwan, alam sekitar dan kepelbagaian biologi.

(2) Walau apa pun apa-apa laporan penilaian risiko dan pengurusan risiko yang dikemukakan oleh seseorang orang yang diluluskan, orang yang diluluskan itu hendaklah mematuhi langkah-langkah pengurusan risiko yang minimum sebagaimana yang ditentukan oleh Lembaga, selepas berunding dengan Jawatankuasa Penasihat.

(3) Apabila kelulusan atau pengakuterimaan didapati daripada Lembaga, orang yang diluluskan itu hendaklah, dalam menjalankan aktiviti pelepasan, pengimportan atau kegunaan terkawal yang berhubungan dengan kelulusan atau pengakuterimaan, mengikut mana-mana yang berkenaan,—

(a) memasukkan ke dalam reka bentuk, pembinaan dan operasi, mengikut mana-mana yang terpakai, aktiviti pelepasan, import atau kegunaan terkawal langkah-langkah yang dieadangkan dalam laporan pengurusan risiko orang yang diluluskan itu; dan

(b) menjalankan dan mematuhi, dengan memuaskan hati Lembaga, langkah-langkah pengurusan risiko yang minimum yang disebut dalam subseksyen (2).

(4) Mana-mana orang yang diluluskan yang melanggar subseksyen (3) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi satu juta ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua juta ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

(b) mengambil sampel mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian atau benda yang dijumpai dalam premis itu bagi maksud menentukan, dengan menguji atau selainnya, sama ada mana-mana kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini telah dilakukan; dan

(c) membuat salinan atau mengambil cabutan daripada mana-mana buku, dokumen, data berkomputer atau benda termasuk dalam bentuk digital, atau membuat salinan sandar data berkomputer atau benda termasuk dalam bentuk digital, bagi maksud penyiasatan.

(2) Jika, oleh sebab sifat, saiz atau amaunnya, tidaklah praktik untuk memindahkan mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan suatu organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital yang disita di bawah subseksyen (1), pegawai penguat kuasa hendaklah, dengan apa-apa cara yang munasabah, mengelak organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital dalam premis itu atau bekas yang organisma atau hasilan organisma sedemikian yang disyaki merupakan suatu organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, dijumpai.

(3) Adalah menjadi suatu kesalahan jika mana-mana orang tanpa kuasa yang sah memecahkan, mengganggu atau merosakkan lak yang disebut dalam subseksyen (2) atau memindahkan mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan suatu organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital yang dilak atau cuba untuk berbuat demikian.

(4) Mana-mana orang yang melanggar subseksyen (3) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya.

(5) Mana-mana pegawai penguat kuasa yang memasuki mana-mana premis di bawah seksyen ini boleh membawa bersama-samanya mana-mana orang dan kelengkapan lain sebagaimana yang ternyata padanya perlu.

(6) Mana-mana pegawai penguat kuasa boleh pada menjalankan kuasanya di bawah seksyen ini, jika perlu untuk berbuat demikian—

(a) memecah buka mana-mana pintu luar atau dalam premis dan masuk ke dalam premis itu;

(b) masuk secara paksa ke dalam premis itu dan tiap-tiap bahagian premis itu;

(c) mengalihkan dengan kekerasan apa-apa halangan kepada kemasukan, penggeledahan, penyitaan dan pemindahan sebagaimana yang dia diberi kuasa untuk melaksanakannya; dan

(d) menahan tiap-tiap orang yang ditemui dalam premis itu sehingga premis itu selesai digeledah.

(7) Tertakluk kepada mana-mana undang-undang bertulis lain, pada menjalankan kuasa di bawah seksyen ini, seseorang pegawai penguat kuasa hendaklah juga mempunyai kuasa untuk memberhentikan, menaiki atau menahan mana-mana vesel, pesawat udara atau kenderaan lain.

Penggeledahan tanpa waran

41. Jika mana-mana pegawai penguat kuasa dalam mana-mana hal keadaan yang disebut dalam subseksyen 40(1) mempunyai sebab yang munasabah untuk mempercayai bahawa oleh sebab kelengahan dalam memperoleh suatu waran geledah di bawah seksyen itu penyiasatan akan terjejas atau keterangan mengenai pelakuan sesuatu kesalahan berkemungkinan diganggu, dipindahkan, dirosakkan atau dimusnahkan, pegawai penguat kuasa itu boleh masuk ke dalam premis itu dan menjalankan di dalam, ke atas dan berkenaan dengan premis itu segala kuasa yang diperuntukkan dalam seksyen 40 dengan cara yang sepenuhnya dan secukupnya seolah-olah dia diberi kuasa untuk berbuat demikian oleh suatu waran yang dikeluarkan di bawah seksyen itu.

Akses kepada data berkomputer

42. Mana-mana pegawai penguat kuasa yang menjalankan penggeledahan di bawah seksyen 40 atau 41 hendaklah diberi akses kepada data berkomputer sama ada yang distorkan dalam suatu komputer atau selainnya, dan bagi maksud itu, hendaklah diberi kata laluan, kod penyulitan, kod penyahsulitan, perisian atau perkakasan yang perlu dan apa-apa cara lain yang dikehendaki untuk membolehkan data berkomputer difahami.

Senarai benda yang disita

43. (1) Jika apa-apa organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital disita di bawah Bahagian ini, pegawai yang menyita itu hendaklah menyediakan senarai organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, yang disita.

(2) Penduduk premis yang digeledah, atau mana-mana orang bagi pihaknya, hendaklah dalam tiap-tiap keadaan dibenarkan untuk hadir semasa penggeledahan itu, dan suatu salinan senarai yang disediakan dan ditandatangani di bawah seksyen ini hendaklah diserahkan kepada penduduk atau orang itu atas permintaannya.

(3) Jika premis itu tidak didiami, pegawai yang menyita itu hendaklah bilamana mungkin menampalkan suatu senarai organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, yang disita itu di tempat yang mudah dilihat di premis itu.

Kuasa untuk mengelak premis

44. Pada menjalankan kuasa di bawah seksyen 40 atau 41, seseorang pegawai penguat kuasa boleh mengelak mana-mana premis buat sementara waktu.

Pelucuthakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, dsb.

45. (1) Mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan suatu organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital yang disita pada menjalankan apa-apa kuasa yang diberikan di bawah Akta ini boleh dilucuthakkan.

(2) Suatu perintah bagi pelucuthakan mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan suatu organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital yang disebut dalam subseksyen (1) hendaklah dibuat oleh mahkamah yang dihadapannya pendakwaan berkenaan dengannya telah dibuat jika dibuktikan sehingga memuaskan hati mahkamah bahawa suatu kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini telah dilakukan dan bahawa organisma atau hasilan yang disyaki tersebut merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, adalah hal perkara atau telah digunakan dalam pelakuan kesalahan itu, walaupun tiada seorang pun telah disabitkan atas kesalahan itu.

(3) Jika tidak ada pendakwaan berkenaan dengan apa-apa organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, disita pada menjalankan mana-mana kuasa yang diberikan di bawah Akta ini, suatu notis hendaklah disampaikan ke alamat yang terakhir diketahui orang yang daripadanya organisma atau hasilan yang disyaki tersebut merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital telah disita.

(4) Notis yang disebut dalam subseksyen (3) hendaklah menunjukkan bahawa—

(a) tidak ada pendakwaan berkenaan dengan organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital; dan

(b) organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, hendaklah diambil dan disifatkan telah dilucuthakkan apabila tamat tempoh satu bulan kalender dari tarikh penyampaian notis itu melainkan jika sebelum tarikh itu suatu tuntutan telah dibuat mengikut cara yang dinyatakan dalam subseksyen (5), (6) dan (7).

(5) Mana-mana orang yang menegaskan bahawa dia ialah pemunya organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital yang disebut dalam subseksyen (3) dan bahawa organisma atau hasilan yang disyaki itu merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital, tidak boleh dilucuthakkan boleh memberikan sendiri atau melalui ejennya yang diberi kuasa secara bertulis notis bertulis kepada pegawai penguat kuasa yang dalam milikannya organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital, dipegang bahawa dia menuntut organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital.

(6) Apabila diterima notis di bawah subseksyen (5), pegawai penguat kuasa itu hendaklah merujukkan tuntutan itu kepada seorang Majistret Kelas Pertama bagi mendapatkan keputusannya.

(7) Majistret yang kepadanya sesuatu perkara itu dirujukkan di bawah subseksyen (6) hendaklah mengeluarkan suatu saman yang menghendaki orang yang menegaskan bahawa dia ialah pemunya organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital dan orang yang daripadanya organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital disita hadir di hadapannya, dan apabila mereka hadir atau mereka ingkar untuk hadir, tetapi penyampaian saman dengan sewajarnya telah dibuktikan, Majistret itu hendaklah meneruskan pemeriksaan perkara itu, dan apabila terbukti bahawa kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini telah dilakukan dan bahawa organisma atau hasilan yang disyaki merupakan suatu organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital, ialah hal perkara atau telah digunakan dalam pelakuan kesalahan itu, hendaklah memerintahkan supaya organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital dilucuthakkan atau boleh, jika tiada bukti sedemikian, memerintahkan pelepasan organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital kepada orang yang berhak kepadanya.

(8) Jika suatu perintah pelucuthakan dibuat oleh mahkamah di bawah subseksyen (2) atau (7) atau jika tiada tuntutan dibuat di bawah subseksyen (5), pegawai penguat kuasa hendaklah melupuskan organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas,

kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital, mengikut apa-apa arahan yang dikeluarkan oleh Ketua Pengarah dan apa-apa kos yang dilakukan bagi pelupusan itu hendaklah ditanggung oleh pemunya organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital.

(9) Jika mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang disita pada menjalankan kuasa yang diberikan di bawah Akta ini adalah daripada jenis yang mudah musnah atau yang mengikut tabiinya lekas rosak atau jika penjagaan organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian meiibatkan perbelanjaan yang tidak munasabah atau membahayakan orang ramai, pegawai penguat kuasa boleh melupuskan organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian mengikut arahan yang dikeluarkan oleh Ketua Pengarah dan apa-apa kos yang dilakukan bagi pelupusan itu hendaklah ditanggung oleh pemunya itu.

(10) Mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital, yang dilucuthakkan atau disifatkan telah dilucuthakkan di bawah Bahagian ini hendaklah menjadi harta Kerajaan Persekutuan.

(11) Ketua Pengarah atau seseorang pegawai penguat kuasa yang bertindak dengan suci hati pada menjalankan kuasa di bawah seksyen ini tidaklah bertanggungan kepada mana-mana orang bagi apa-apa kemerosotan, susut nilai atau kerosakan, walau apa pun sebabnya, dalam kualiti mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digital yang disita di bawah Akta ini.

Kos memegang organisma, dsb., yang disita

46. Jika mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, yang disita di bawah Akta ini dipegang dalam jagaan Kerajaan Persekutuan sementara menunggu penyelesaian apa-apa prosiding berkenaan dengan kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, kos bagi memegang organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda itu termasuk dalam bentuk digitalnya, dalam jagaan hendaklah didapatkan sebagai hutang sivil yang kena dibayar kepada Kerajaan Persekutuan daripada pemunya itu.

Tiada kos atau ganti rugi yang berbangkit daripada kemasukan, penggeledahan atau penyitaan boleh didapatkan

47. Tiada seorang pun boleh, berkenaan dengan mana-mana kemasukan atau penggeledahan, atau penyitaan mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, yang disita pada menjalankan apa-apa kuasa yang diberikan oleh Akta ini, berhak kepada kos kemasukan, penggeledahan, atau penyitaan itu atau kepada apa-apa ganti rugi atau relief lain melainkan jika kemasukan, penggeledahan atau penyitaan itu dibuat tanpa sebab yang munasabah.

Halangan terhadap pegawai penguat kuasa

48. Mana-mana orang yang mengamang, menghalang, merintangi atau mengganggu, atau enggan memberi akses kepada mana-mana premis kepada, seseorang pegawai penguat kuasa dalam melaksanakan tugasnya di bawah Akta ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya.

Kuasa untuk memanggil pemeriksaan dan kebolehterimaan pernyataan sebagai keterangan

49. (1) Seseorang pegawai penguat kuasa boleh, melalui notis secara bertulis, menghendaki mana-mana orang yang mengetahui fakta dan hal keadaan sesuatu penyiasatan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini supaya hadir di hadapannya dan diperiksa secara lisan dan hendaklah mengubah apa-apa pernyataan yang dibuat oleh orang yang diperiksa sedemikian ke dalam bentuk bertulis.

(2) Orang itu adalah terikat di sisi undang-undang untuk menjawab soalan yang ditanyakan kepadanya oleh pegawai penguat kuasa itu dan untuk menyatakan yang benar, sama ada atau tidak pernyataan itu dibuat keseluruhannya atau sebahagiannya bagi menjawab soalan-soalan, dan tidak boleh enggan menjawab apa-apa soalan atas alasan bahawa jawapan itu dapat menunjukkan bahawa dia bersalah.

(3) Sesuatu pernyataan yang dibuat oleh mana-mana orang di bawah seksyen ini hendaklah diambil secara bertulis dan ditandatangani oleh orang yang membuatnya atau dilekatkan cap ibu jarinya, mengikut mana-mana yang berkenaan,—

(a) selepas pernyataan itu dibacakan kepadanya; dan

(b) selepas dia diberi peluang untuk membuat apa-apa pembetulan yang dia mahu.

(4) Jika orang yang diperiksa di bawah seksyen ini enggan menandatangani atau melekatkan cap ibu jarinya di atas pernyataan itu, pegawai penguat kuasa hendaklah mengendorskan pada pernyataan itu di bawah tandatangannya hakikat keengganan itu dan sebabnya, jika ada, yang dinyatakan oleh orang yang diperiksa itu.

(5) Mana-mana orang yang —

(a) tidak hadir di hadapan seseorang pegawai penguat kuasa sebagaimana yang dikehendaki di bawah subseksyen (i);

(b) enggan menjawab apa-apa soalan yang ditujukan kepadanya oleh seseorang pegawai penguat kuasa di bawah subseksyen (2); atau

(c) memberi seseorang pegawai penguat kuasa maklumat atau pernyataan yang palsu atau mengelirukan dalam apa-apa butir material,

melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya.

(6) Jika mana-mana orang dipertuduh atas suatu kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, apa-apa pernyataan, sama ada pernyataan itu terjumlah kepada suatu pengakuan salah atau tidak atau secara lisan atau bertulis, yang dibuat pada bila-bila masa, sama ada sebelum atau selepas orang itu dipertuduh dan sama ada atau tidak semasa penyiasatan di bawah Akta ini dan sama ada atau tidak keseluruhannya atau sebahagiannya pada menjawab soalan, oleh orang itu kepada atau dengan didengar oleh seseorang pegawai penguat kuasa dan sama ada atau tidak diterjemahkan kepadanya oleh seorang pegawai lain atau orang lain, hendaklah diterima sebagai keterangan dalam perbicaraannya dan, jika orang yang dipertuduh itu mengemukakan dirinya sebagai saksi, mana-mana pernyataan sedemikian boleh digunakan dalam pemeriksaan balas dan bagi maksud mencabar kebolehpercayaannya.

(7) Tiada pernyataan yang dibuat di bawah subseksyen (6) boleh ditenma atau digunakan sebagaimana yang diperuntukkan dalam subseksyen itu jika pembuatan pernyataan itu ternyata pada mahkamah telah disebabkan oleh apa-apa dorongan, ugutan atau janji yang berkaitan dengan pertuduhan terhadap orang itu yang datang daripada orang yang berkuasa dan mencukupi, pada pendapat mahkamah itu, untuk memberi orang yang dipertuduh itu alasan yang pada pendapatnya munasabah untuk menjangkakan bahawa dengan membuat penyataan itu dia akan mendapat apa-apa faedah atau mengelakkan apa-apa durjana keduniaan berkaitan dengan prosiding terhadapnya.

(8) Jika mana-mana orang ditangkap atau dimaklumkan bahawa dia mungkin didakwa atas apa-apa kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, hendaklah disampaikan padanya suatu notis bertulis, yang hendaklah diterangkan kepadanya, yang bermaksud seperti yang berikut:

> "Kamu telah ditangkap/dimaklumkan bahawa kamu mungkin didakwa atas .... (kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini yang mungkin dipertuduhkan). Adakah kamu hendak mengatakan apa-apa? Jika ada apa-apa fakta yang hendak kamu gunakan dalam pembelaan kamu di mahkamah, kamu dinasihati supaya menyatakannya sekarang. Jika kamu tidak menyatakannya sehingga kamu pergi ke mahkamah, kurang kemungkinan keterangan kamu akan dipercayai dan ini akan membawa

kesan buruk kepada kes kamu pada amnya. Jika kamu ingin menyatakan apa-apa fakta sekarang, dan kamu mahu ia ditulis, ini akan dilakukan.".

(9) Walau apa pun subseksyen (8), sesuatu pernyataan oleh mana-mana orang yang dituduh melakukan apa-apa kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini yang dibuat sebelum ada masa untuk menyampaikan notis di bawah subseksyen itu tidaklah menjadi tidak boleh diterima sebagai keterangan semata-mata kerana tiada notis sedemikian telah disampaikan pada orang itu jika notis sedemikian disampaikan padanya dengan seberapa segera yang semunasabahnya mungkin selepas pernyataan itu dibuat.

(10) Tiada pernyataan yang dibuat oleh seseorang orang tertuduh pada menjawab notis bertulis yang disampaikan padanya menurut subseksyen (8) boleh ditafsirkan sebagai pernyataan yang disebabkan oleh apa-apa dorongan, ugutan atau janji sebagaimana yang diperihalkan dalam subseksyen (7), jika pernyataan itu dibuat selainnya dengan sukarela.

(11) Jika dalam mana-mana prosiding jenayah terhadap seseorang atas sesuatu kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, keterangan diberikan bahawa tertuduh, apabila dimaklumkan bahawa dia mungkin didakwa kerananya, gagal menyatakan apa-apa fakta, iaitu fakta yang dalam hal keadaan yang wujud pada masa itu dia semunasabahnya dapat dijangkakan akan menyatakannya apabila dimaklumkan sedemikian, maka mahkamah, dalam menentukan sama ada pihak pendakwa sudah membuktikan kes *prima facie* terhadap tertuduh dan dalam menentukan sama ada tertuduh bersalah atas kesalahan yang dipertuduhkan, boleh membuat apa-apa kesimpulan daripada kegagalan itu sebagaimana yang pada pendapatnya patut; dan kegagalan itu boleh, berasaskan kesimpulan itu, dikira sebagai, atau sebagai dapat terjumlah kepada, sokongan apa-apa keterangan yang diberikan terhadap tertuduh yang berhubungan dengannya kegagalan itu adalah suatu perkara material.

(12) Tiada apa-apa jua dalam subseksyen (11) boleh, dalam mana-mana prosiding jenayah—

(a) menjejaskan kebolehterimaan sebagai keterangan perbuatan berdiam diri atau apa-apa reaksi lain tertuduh semasa apa-apa jua dikatakan dalam kehadirannya yang berhubungan dengan kelakuan yang berkenaan dengannya dia dipertuduh, setakat yang keterangan sedemikian akan boleh diterima selain oleh sebab subseksyen itu; atau

(b) dikira sebagai menghalang pembuatan apa-apa kesimpulan daripada apa-apa perbuatan berdiam diri atau reaksi lain tertuduh yang dapat dibuat selain oleh sebab subseksyen itu.

Kuasa untuk menghendaki pengemukaan benda yang berhubung dengan kesalahan

50. (1) Mana-mana pegawai penguat kuasa boleh, melalui notis secara bertulis, menghendaki mana-mana orang supaya mengemukakan kepadanya orgamsma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, yang pegawai penguat kuasa itu semunasabahnya percaya telah digunakan dalam pelakuan suatu kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, sebagaimana dalam milikan, atau jagaan atau di bawah kawalan orang itu atau dalam kuasa orang itu untuk mengemukakan.

(2) Seseorang pegawai penguat kuasa hendaklah mempunyai kuasa untuk menahan apa-apa organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, yang dikemukakan kepadanya di bawah subseksyen (1) bagi maksud penyiasatan.

(3) Peruntukan tentang pelucuthakan dalam seksyen 45 hendaklah terpakai, *mutatis mutandis*, bagi mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital yang ditahan di bawah subseksyen (2).

(4) Mana-mana orang yang gagal mengemukakan mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital,

sebagaimana yang dikehendaki oleh seseorang pegawai penguat kuasa di bawah subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang **itu** ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua ratus ribu ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Pegawai penguat kuasa boleh mendapatkan bantuan untuk memeriksa benda yang berhubung dengan kesalahan

51. Seseorang pegawai penguat kuasa boleh mendapatkan bantuan mana-mana orang untuk memeriksa mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, yang disita atau ditahan di bawah Akta ini, jika orang itu mempunyai kelayakan yang perlu untuk memeriksa organisma atau hasilan yang disyaki merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, atau buku, dokumen, data berkomputer, radas, kelengkapan, peranti, jentera, kenderaan, perkara atau benda termasuk dalam bentuk digital, bagi maksud sesuatu penyiasatan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini.

Kuasa Lembaga untuk menghendaki maklumat tentang organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian

52. (1) Lembaga boleh menghendaki mana-mana orang yang menjalankan apa-apa aktiviti yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian memberi kepada Lembaga maklumat yang berhubungan dengan komposisi dan kegunaan apa-apa organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian.

(2) Mana-mana orang yang gagaJ memberikan apa-apa maklumat yang berhubungan dengan komposisi dan kegunaan mana-mana organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang dikehendaki di bawah subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang perseorangan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua ratus ribu ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Kuasa untuk mengambil sampel

53. (1) Seseorang pegawai penguat kuasa boleh meminta, memilih, mengambil atau mendapatkan sampel mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan atau mengandungi organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian bagi maksud analisis —

(a) apabila dibayar, daripada mana-mana orang yang menjual organisma atau hasilan sedemikian, atau daripada ejen atau pekhidmatnya atau ejen atau pekhidmat pertubuhan perbadanan itu; atau

(b) tanpa bayaran, daripada mana-mana pengilang atau pengimport organisma atau hasilan sedemikian atau daripada ejen atau pekhidmatnya atau ejen atau pekhidmat pertubuhan perbadanan itu.

(2) Sampel yang diminta, dipilih, diambil atau didapatkan di bawah subseksyen (1) hendaklah diterima dalam mana-mana mahkamah

(3) Mana-mana orang yang enggan mematuhi mana-mana permintaan yang dibuat oleh seseorang pegawai penguat kuasa

di bawah subseksyen (1) raelakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah **orang** perseorangan, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua ratus ribu ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Tatacara bagi pengambilan sampel

54. (1) Jika dimaksudkan untuk dikemukakan apa-apa sampel bagi mana-mana organisma atau hasilan yang disyaki merupakan atau mengandungi organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian bagi analisis pegawai penguat kuasa yang membeli atau selainnya memperoleh sampel itu hendaklah memberitahu **penjual,** pengilang atau pengimport atau ejen atau pekhidmatnya atau ejen atau pekhidmat pertubuhan perbadanan itu yang daripadanya organisma atau hasilan tersebut dibeli atau selainnya diperoleh bahawa dia bermaksud sampel itu dianalisis oleh seorang juruanalisis.

(2) Tatacara bagi mengambil dan berurusan dengan sampel itu hendaklah sebagaimana yang ditetapkan oleh peraturan-peraturan.

Pelantikan juruanalisis

55. Lembaga boleh melantik mana-mana orang yang berkelayakan untuk menjadi juruanalisis bagi maksud menjalankan suatu analisis di bawah Akta ini.

Perakuan analisis

56. (1) Suatu perakuan analisis yang ditandatangani oleh seseorang juruanalisis hendaklah, apabila dikemukakan oleh Pendakwa Raya dalam mana-mana perbicaraan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, menjadi keterangan yang mencukupi mengenai fakta yang dinyatakan dalam perakuan itu melainkan jika tertuduh menghendaki supaya juruanalisis itu dipanggil sebagai seorang saksi, yang dalam hal itu dia hendaklah memberikan suatu notis bertulis kepada Pendakwa Raya tidak kurang daripada tiga hari genap sebelum permulaan perbicaraan itu.

(2) Jika Pendakwa Raya berhasrat untuk memberikan sebagai keterangan apa-apa perakuan yang disebut dalam subseksyen (1) dia hendaklah menyerahkan suatu salinan perakuan itu kepada tertuduh tidak kurang daripada sepuluh hari genap sebelum permulaan perbicaraan itu.

Anggapan

57. Jika keterangan atau sesuatu perakuan analisis diberikan oleh seseorang juruanalisis yang menyatakan bahawa organisma atau hasilan dalam apa jua bentuk yang dikemukakan di hadapan mahkamah merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, mahkamah hendaklah menganggap bahawa organisma atau hasilan sedemikian ialah organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian melainkan jika dibuktikan sebaliknya.

Pemulaan pendakwaan

58. Tiada pendakwaan berkenaan dengan mana-mana kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini boleh dimulakan kecuali oleh atau dengan keizinan bertulis Pendakwa Raya.

BAHAGIAN VII

PELBAGAI

Maklumat perniagaan yang rahsia

59. (1) Mana-mana orang yang membuat suatu permohonan di bawah seksyen 13 atau yang mengemukakan suatu pemberitahuan di bawah subseksyen 22(1) boleh memohon kepada Ketua

Pengarah supaya dirahsiakan mana-mana maklumat perdagangan dan perindustrian yang berhubungan dengan permohonan atau pemberitahuan itu, mengikut mana-mana yang berkenaan.

(2) Ketua Pengarah boleh membenarkan kerahsiaan berdasarkan kriteria dalam subseksyen (3) dan jika kerahsiaan dibenarkan maklumat itu tidak boleh diumumkan.

(3) Ketua Pengarah hendaklah menimbangkan tuntutan bagi kerahsiaan mengikut kriteria yang berikut:

(a) bahawa maklumat itu tidak diketahui pada umumnya di kalangan, atau boleh diakses dengan mudah oleh, mana-mana orang dalam lingkungan itu yang biasanya berurusan dengan jenis maklumat yang hendak dijadikan rahsia;

(b) bahawa maklumat itu mempunyai nilai perdagangan disebabkan ia ialah rahsia; dan

(c) bahawa langkah-langkah yang munasabah telah diambil untuk merahsiakan maklumat itu.

Pendedahan umum

60. (1) Tertakluk kepada budi bicara Lembaga, orang ramai boleh mempunyai akses kepada apa-apa maklumat yang berhubungan dengan mana-mana permohonan bagi kelulusan, kelulusan yang diberikan atau pemberitahuan, yang tidak diberikan kerahsiaan di bawah subseksyen 59(2), mengikut apa-apa cara sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga.

(2) Apa-apa keputusan yang dibuat di bawah Bahagian **III** dan Bahagian IV hendaklah boleh didapati oleh orang ramai mengikut apa-apa cara yang difikirkan patut oleh Lembaga.

Pengenalpastian dan pelabelan

61. Semua organisma diubah suai yang hidup, butiran yang mengandungi organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian hendaklah dikenal pasti dan dilabelkan dengan jelas mengikut cara yang hendaklah ditetapkan dan kehendak bagi pengenalpastian dan pelabelan itu adalah sebagai tambahan kepada mana-mana undang-undang bertulis lain.

Bantuan daripada berbilang agensi semasa kecemasan

62. (1) Ketua Pengarah hendaklah mengemukakan pelan gerak balas kecemasan yang dikemukakan di bawah perenggan *[3(l)(b)* dan *24(a)* kepada semua agensi yang berkaitan bagi tindakan yang perlu.

(2) Sekiranya berlaku apa-apa kecemasan yang melibatkan mana-mana organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, Ketua Pengarah boleh mendapatkan bantuan dan kerjasama agensi yang berkaitan dalam melaksanakan apa-apa langkah kecemasan termasuk langkah-langkah yang diperuntukkan dalam pelan gerak balas kecemasan.

(3) Apa-apa kos yang dilakukan oleh mana-mana agensi dalam melaksanakan apa-apa langkah kecemasan hendaklah ditangggung oleh orang yang diluluskan itu.

(4) Tiada apa-apa jua dalam seksyen ini boleh membebaskan atau disifatkan membebaskan orang yang diluluskan daripada mana-mana obligasinya atau obligasi pertubuhan perbadanan untuk mengambil segala langkah yang perlu sekiranya berlaku apa-apa kecemasan.

Penyampaian notis

63. (1) Apa-apa notis yang dikehendaki diberikan atau disampaikan di bawah Akta ini boleh dihantarkan dengan sendiri atau melalui pos berdaftar Akuan Terima, melainkan jika terdapat bentuk lain penyampaian yang ditetapkan —

(a) dalam hal suatu syarikat yang diperbadankan di Malaysia, ke alamat pejabat berdaftar syarikat itu;

(b) dalam hal suatu syarikat yang diperbadankan di luar Malaysia, sama ada kepada individu yang diberi kuasa untuk menerima penyampaian proses di bawah Akta Syarikat 1965 *[Akta 125]*, atau ke alamat yang difailkan dengan Pendaftar Syarikat atau kepada pejabat berdaftar syarikat itu, di mana-mana jua ia terletak; atau

(c) dalam hal seorang individu atau kumpulan orang, ke alamat perniagaan atau persendirian individu atau kumpulan orang itu yang terakhir diketahui.

atau keingkaran jika perbuatan, peninggalan, keabaian atau keingkaran itu dilakukan olehnya sendiri boleh dikenakan penalti yang sama jika perbuatan, peninggalan, keabaian atau keingkaran itu dilakukan oleh pekongsi, ejen atau pekhidmatnya melainkan jika dia membuktikan —

(a) bahawa perbuatan, peninggalan, keabaian atau keingkaran itu dilakukan tanpa pengetahuannya, keizinan atau pembiarannya; dan

(b) bahawa dia telah mengambil segala langkah berjaga-jaga yang munasabah dan telah menjalankan usaha yang wajar untuk mencegah perbuatan, peninggalan, keabaian atau keingkaran itu.

Kuasa untuk mengkompaun

66. (1) Lembaga boleh, dengan keizinan Pendakwa Raya, membuat tawaran secara bertulis untuk mengkompaun mana-mana kesalahan di bawah Akta ini atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, dan yang ditentukan oleh Menteri sebagai kesalahan boleh kompaun oleh peraturan-peraturan yang dibuat di bawah Akta ini, dengan menerima daripada orang yang disyaki semunasabahnya melakukan kesalahan itu apa-apa amaun, yang tidak melebihi lima puluh peratus daripada amaun denda maksimum bagi kesalahan itu yang baginya orang itu sepatutnya dikenakan atau jika dia atau ia telah disabitkan atas kesalahan itu, dalam masa yang dinyatakan dalam tawaran itu.

(2) Sesuatu tawaran di bawah subseksyen (1) boleh dibuat pada bila-bila masa selepas kesalahan itu dilakukan, tetapi sebelum apa-apa pendakwaan baginya dimulakan, dan jika amaun yang dinyatakan dalam tawaran itu tidak dibayar dalam masa yang dinyatakan dalam tawaran itu atau dalam apa-apa tempoh lanjutan yang dibenarkan oleh Lembaga, pendakwaan bagi kesalahan itu boleh dimulakan pada bila-bila masa selepas itu terhadap orang yang kepadanya tawaran itu dibuat.

(3) Jika suatu kesalahan telah dikompaun di bawah subseksyen (1), tiada pendakwaan boleh dimulakan berkenaan dengan kesalahan itu terhadap orang yang kepadanya tawaran untuk mengkompaun itu dibuat.

(4) Apa-apa wang yang diterima oleh Lembaga di bawah seksyen ini hendaklah dibayar ke dalam dan menjadi sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan Persekutuan.

(b) perakuan kelulusan yang diberikan di bawah subseksyen 16(3);

(c) cara yang hendaklah diikuti, maklumat dan laporan yang hendaklah diberikan dalam mengemukakan sesuatu pemberitahuan di bawah subseksyen 22(1);

(d) bentuk pengakuterimaan penerimaan yang dikeluarkan di bawah seksyen 25;

(e) laporan penilaian risiko dan laporan pengurusan risiko termasuk laporan berkala oleh orang yang diluluskan tentang pemantauan dan penaksiran risiko;

(f) pelan gerak balas kecemasan;

(g) tatacara yang hendaklah diikuti dalam rayuan yang dibuat kepada Menteri;

(h) aktiviti kegunaan terkawal bagi mana-mana penyelidikan dan pembangunan yang dijalankan oleh institut pelatih dan penyelidikan awam;

(i) tatacara mengambil dan berurusan dengan sampel;

(j) pengenalpastian dan pelabelan organisma diubah suai yang hidup, butiran yang mengandungi organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian;

(k) pengkompaunan kesalahan;

(I) fi yang kena dibayar di bawah Akta;

(m) apa-apa perkara lain sebagaimana yang difikirkan suai manfaat atau perlu oleh Menteri bagi maksud Akta ini.

(3) Peraturan-peraturan yang dibuat di bawah seksyen ini boleh memperuntukkan bahawa mana-mana orang yang melanggar mana-mana peruntukan peraturan-peraturan ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan,—

(a) jika orang itu ialah orang persendirian, didenda tidak melebihi satu ratus ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit bagi setiap had kesalahan itu berterusan selepas disabitkan;

(b) jika orang itu ialah suatu pertubuhan perbadanan, didenda tidak melebihi dua ratus ribu ringgit dan, dalam hal kesalahan yang berterusan, didenda selanjutnya tidak melebihi dua puluh ribu ringgit bagi setiap hari kesalahan itu berterusan selepas **disabitkan.**

Kuasa untuk mcminda Jadual

70. Menteri boleh, selepas berunding dengan Lembaga, melalui perintah yang disiarkan dalam *Warta* meminda Jadual kepada Akta ini.

Peruntukan peralihan

71. (1) Mana-mana orang yang, pada tarikh permulaan kuat kuasa Akta ini, menjalankan suatu aktiviti yang baginya Akta ini terpakai hendaklah, dalam masa tiga bulan dan tarikh permulaan kuat kuasa Akta ini, membuat suatu permohonan bagi kelulusan di bawah seksyen 13 atau mengemukakan suatu pemberitahuan di bawah subseksyen 22(1), mengikut mana-mana yang berkenaan.

(2) Apabila diterima permohonan bagi kelulusan atau pengemukaan pemberitahuan di bawah subseksyen (1), Ketua Pengarah hendaklah mengeluarkan suatu pengakuterimaan penerimaan kepada orang itu.

(3) Sementara menunggu penentuan permohonan atau pemberitahuan mengikut Bahagian III atau Bahagian IV, mengikut mana-mana yang berkenaan, orang itu boleh terus menjalankan aktiviti itu.

JADUAL

PERTAMA

[Subseksyen 4(3)]

PERUNTUKAN YANG BERHUBUNGAN DENGAN LEMBAGA

Anggota silih ganti

1. (I) Menteri boleh, berkenaan dengan setiap anggota Lembaga selain Pengerusi dan anggota yang dilantik di bawah perenggan *4(2)(h)*, melantik seorang anggota silih ganti untuk menghadiri, sebagai ganti anggota itu, mesyuarat Lembaga yang anggota itu tidak dapat hadir atas apa-apa sebab.

(2) Apabila menghadiri mesyuarat Lembaga, seseorang anggota silih ganti hendaklah bagi segala maksud disifatkan sebagai anggota Lembaga.

Tempoh jawatan

2. (1) Tertakluk kepada apa-apa terma dan syarat sebagaimanayang dinyatakan dalam surat cara pelantikannya, seseorang anggota Lembaga selain Pengerusi hendaklah, melainkan jika dia terlebih dahulu meletakkan jawatan atau mengosongkan jawatannya atau pelantikannya terlebih dahulu dibatalkan, memegang jawatan selama tempoh tidak melebihi tiga tahun dan layak untuk dilantik semula.

(2) Seseorang anggota silih ganti hendaklah, melainkan jika dia terlebih dahulu meietakkan keanggotaannya atau mengosongkan keanggotaannya atau pelantikannya terlebih dahulu dibatalkan, terhenti menjadi seorang anggota silih ganti apabila anggota yang berkenaan dengannya dia merupakan silih ganti terhenti menjadi anggota Lembaga.

Pembatalan dan peletakan jawatan

3. (1) Pelantikan mana-mana anggota Lembaga selain Pengerusi boleh pada **bila-bila** masa dibatalkan oleh Menteri tanpa memberikan apa-apa sebab bagi pembatalan itu.

(2) Seseorang anggota Lembaga selain Pengerusi boleh pada bila-bila masa meletakkan jawatannya dengan memberikan notis bertulis yang ditujukan kepada Menteri.

Pengosongan jawatan

4. (1) Jawatan seseorang anggota Lembaga hendaklah menjadi kosong —

(a) jika dia mati;

(b) jika telah dibuktikan terhadapnya, atau jika dia telah disabitkan atas suatu pertuduhan berkenaan dengan —

(i) kesalahan yang melibatkan fraud, kecurangan atau keburukan akhlak;

(ii) kesalahan di bawah mana-mana undang-undang yang berhubungan dengan rasuah; atau

(iii) apa-apa kesalahan lain yang boleh dihukum dengan pemenjaraan (sama ada pemenjaraan sahaja atau sebagai tambahan kepada denda atau sebagai ganti denda) selama lebih daripada dua tahun;

(c) jika dia menjadi bankxap;

(d) jika dia tidak sempurna akal atau selainnya tidak berupaya menunaikan kewajipannya;

(e) jika dia tidak menghadiri mesyuarat Lembaga tiga kali berturut-turut tanpa kebenaran Pengerusi atau dalam hal Pengerusi, tanpa kebenaran Menteri;

(f) jika peletakan jawatannya diterima oleh Menteri; atau

(g) jika pelantikannya dibatalkan oleh Menteri.

(2) Jika mana-mana orang terhenti menjadi anggota oleh sebab mana-mana peruntukan subpcrenggan (1), seorang lain hendaklah dilantik untuk menggantikan tempatnya.

Penjalanan sementara fungsi Pengerusi

5. (1) Jika Pengerusi atas apa-apa sebab tidak dapat melaksanakan fungsi Pengerusi atau semasa apa-apa tempoh kekosongan jawatan Pengerusi, Menteri boleh melantik mana-mana anggota Lembaga untuk melaksanakan fungsi Pengerusi.

(2) Sehingga suatu pelantikan di bawah subperenggan (1) dibuat atau jika tiada pelantikan sedemikian atau jika Pengerusi tidak hadir pada mana-mana mesyuarat Lembaga, anggota yang hadir hendaklah melantik salah seorang daripada mereka untuk menjadi Pengerusi bagi maksud mesyuarat itu.

(3) Seseorang anggota yang dilantik di bawah subperenggan (1) atau (2), mengikut mana-mana yang berkenaan. hendaklah, semasa tempoh yang dia melaksanakan fungsi Pengerusi di bawah seksyen ini disifatkan sebagai Pengerusi.

Mesyuarat

6. (1) Lembaga hendaklah bermesyuarat sekurang-kurangnya enam bulan sekali pada masa dan di tempat yang ditetapkan oleh Pengerusi.

(2) Sekurang-kurangnya empat belas hari notis secara bertulis mengenai sesuatu mesyuarat hendaklah diberikan kepada anggota Lembaga.

(3) Tiap-tiap anggota Lembaga yang hadir berhak kepada satu undi.

(4) Jika mengenai sesuatu persoalan untuk diputuskan oleh Lembaga terdapat bilangan undi yang sama banyak, maka Pengerusi hendaklah mempunyai undi pemutus.

(5) Pengerusi dan empat orang anggota lain yang hadir pada mesyuarat Lembaga hendaklah membentuk suatu kuorum.

Pengerusi Jawatankuasa Penasihat hendaklah hadir pada mesyuarat Lembaga

7. (1) Pengerusi Jawatankuasa Penasihat atau **wakilnya** hendaklah hadir pada tiap-tiap mesyuarat Lembaga, tetapi kehadirannya tidaklah membentuk suatu kuorum bagi mesyuarat itu dan dia tidak berhak untuk mengundi dalam mesyuarat itu.

(2) Jika pengerusi Jawatankuasa Penasihat atau wakilnya menghadiri mesyuarat Lembaga dia hendaklah dibayar apa-apa fi sebagaimana yang ditentukan oleh Lembaga.

Lembaga boleh mengundang orang lain untuk menghadiri mesyuarat

8. (1) Lembaga boleh mengundang mana-mana orang untuk menghadiri apa-apa mesyuarat atau pertimbangtelitian Lembaga bagi maksud menasihatinya tentang apa-apa perkara yang sedang dibincangkan tetapi orang itu tidak berhak untuk mengundi dalam mesyuarat atau pertimbangtelitian itu.

(2) Seseorang yang diundang di bawah subperenggan (1) boleh dibayar apa-apa fi sebagaimana yang ditentukan oleh Lembaga.

Penzahiran kepentingan

9. Seseorang anggota Lembaga yang mempunyai, secara langsung atau tidak langsung, dengan sendiri atau raelalui pekongsinya, apa-apa kepentingan dalam apa-apa perkara yang dibincangkan oleh Lembaga, hendaklah menzahirkan hakikat kepentingannya dan jenis kepentingan itu, dan penzahiran itu hendaklah direkodkan dalam minit Lembaga dan anggota itu tidak boleh hadir dalam mana-mana pertimbangtelitian atau keputusan Lembaga yang berhubungan dengan perkara itu.

Minit

10. (1) Setiausaha Lembaga hendaklah menyenggarakan minit semua mesyuarat Lembaga dalam bentuk yang sepatutnya.

(2) Minit yang dibuat mengenai mesyuarat Lembaga hendaklah, jika ditandatangani dengan sewajarnya, boleh diterima sebagai keterangan dalam segala prosiding undang-undang tanpa bukti selanjutnya.

(3) Tiap-tiap mesyuarat Lembaga berkenaan dengan prosiding yang mengenainya minit telah dibuat sedemikian hendaklah disifatkan telah dipanggil dan diadakan dengan sewajarnya dan semua anggota pada mesyuarat itu layak dengan sewajarnya untuk bertindak,

Elaun

11. Pengerusi dan anggota Lembaga hendaklah dibayar apa-apa elaun sebagaimana yang ditentukan oleh Menteri, dengan persetujuan Menteri Kewangan,

Tatacara

12. Tertakluk kepada Akta ini, Lembaga hendaklah mengawal selia tatacaranya sendiri.

Meterai perbadanan

13. (1) Lembaga hendaklah mempunyai suatu meterai perbadanan yang mengandungi suatu tanda yang diluluskan oleh Lembaga dan meterai itu **boleh** dipecahkan, ditukar, diubah dan dibuat baharu sebagaimana yang difikirkan patut oleh Lembaga.

(2) Sehingga suatu meterai diadakan oleh Lembaga, suatu cap yang mengandungi perkataan *"National Biosafety Board"* atau "Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan" bolehlah digunakan dan hendaklah disifatkan sebagai meterai perbadanan Lembaga.

(3) Meterai perbadanan itu hendaklah disimpan dalam jagaan Ketua Pengarah atau mana-mana orang lain yang diberi kuasa oleh Lembaga, dan hendaklah disahkan oleh Ketua Pengarah atau orang diberi kuasa itu atau oleh mana-mana pegawai yang diberi kuasa oleh salah seorang daripada mereka secara **bertulis;** dan segala surat ikatan, dokumen dan surat cara lain yang berupa sebagai dimeteraikan dengan meterai tersebut, dan disahkan seperti yang disebut terdahulu, hendaklah, disifatkan telah disempurnakan dengan sah, sehingga dibuktikan sebaliknya.

(4) Apa-apa dokumen atau surat cara yang, jika disempurnakan oleh seseorang yang bukan suatu pertubuhan perbadanan tidak dikehendaki supaya dimeteraikan, boleh disempurnakan mengikut cara yang serupa oleh Lembaga; dan apa-apa dokumen atau surat cara itu boleh disempurnakan bagi pihak Lembaga oleh mana-mana pegawai atau pekhidmat Lembaga yang diberi kuasa secara am atau khas oleh Lembaga bagi maksud itu.

(5) Meterai perbadanan Lembaga hendaklah diberi pengiktirafan rasmi dan kehakiman.

Kesahan **perbuatan dan prosiding**

14. Tiada perbuatan yang dilakukan atau prosiding yang diambil di bawah Akta ini boleh dipersoalkan atas alasan bahawa—

(a) ada kekosongan dalam keanggotaan, atau ada kecacatan dalam penubuhan, Lembaga;

(b) ada pelanggaran oleh mana-mana anggota Lembaga berkenaan dengan peruntukan perenggan 9; atau

(c) ada peninggalan, kecacatan atau ketidakaturan yang tidak menyentuh merit hal itu.

Anggota Lembaga hendaklah menumpukan masa kepada urusan Lembaga

15. Tiap-tiap anggota Lembaga hendaklah menumpukan masa kepada urusan Lembaga sebagaimana yang perlu untuk menunaikan kewajipannya secara berkesan.

JADUAL KEDUA

[Seksyen 3]

AKTIVITI PELEPASAN

1. Maksud penyelidikan dan pembangunan dalam semua **uji** kaji lapangan

2. Pembekalan atau tawaran untuk membekalkan bagi penjualan atau meletakkan dalam pasaran

3. Tawaran sebagai hadiah, hadiah kemenangan atau barang percuma

4. Pelupusan

5. Maksud pemulihan

6. Apa-apa **aktiviti** lain yang tidak terjumlah kepada kegunaan terkawal

JADUAL KETIGA

[Seksyen 38] PEGAWAI

PENGUAT KUASA

1. Mana-mana pegawai **polis** yang pangkatnya tidak rendah daripada Inspektor sebagaimana yang diperuntukkan dalam Akta Polis 1967 *[Akta 344]*

2. Mana-mana Pegawai **Pemeriksa** Jabatan Pertanian sebagaimana yang ditakrifkan dalam seksyen 2 Akta Kuarantin Tumbuhan 1976 *[Akta 167]*

3. Mana-mana pegawai diberi kuasa sebagaimana yang ditakrifkan daiam seksyen 2 Akta Makanan 1983 ***[Akta** 281]*

4. Mana-mana Pegawai kastam sebagaimana yang ditakrifkan dalam seksyen 2 Akta Kastam 1967 *[Akta 235]*

5. Mana-mana Pegawai pelabuban sebagaimana yang ditakrifkan dalam seksyen 2 Ordinan Perkapalan Saudagar 1952 *[Ord. 70/1952]*

6. Mana-mana pegawai perikanan sebagaimana yang ditakrifkan dalam seksyen 2 Akta Perikanan 1985 ***[Akta** 317]*

7. Mana-mana pegawai diberi kuasa sebagaimana yang ditakrifkan dalam seksyen 2 dan dilantik di bawah seksyen 53 Akta Perlindungan Varied Baru Tumbuhan 2004 *[Akta 634]*

8. Mana-mana pihak berkuasa vetennar sebagaimana yang ditakrifkan dalam seksyen 2 Akta Binatang 1953 *[Akta 647]*

HURAIAN

Akta Biokeselamatan 2006 **("Akta")** sebagaimana yang **dicadangkan** oleh Rang Undang-Undang ini mengandungi peruntukan bagi penubuhan Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan, peraturan-peraturan tentang aktiviti pelepasan, pengimportan, pengeksportan dan kegunaan terkawal organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian, dan bagi perkara-perkara yang berkaitan dengannya.

Rang Undang-Undang ini bertujuan untuk meiaksanakan obligasi Malaysia di bawah Protokol Cartagena tentang Biokeselamatan kepada Konvensyen tentang Kepelbagaian Biologi.

BAHAGIAN I

2. Bahagian 1 Akta mengandungi perkara permulaan.

Fasal 1 memperkatakan tajuk ringkas dan peruntukan tentang permulaan kuat kuasa Akta.

Fasal 2 bertujuan untuk memperuntukkan bahawa Akta hendaklah dibaca bersama-sama dengan undang-undang bertulis lain dan hendaklah dianggap sebagai tambahan kepada dan tidak mengurangkan kuasa undang-undang lain.

Fasal 3 mengandungi takrif ungkapan tertentu yang digunakan dalam Akta.

BAHAGIAN II

3. Bahagian II Akta mengandungi peruntukan yang berhubungan dengan Lembaga Biokeselamatan Kebangsaan ("Lembaga").

Fasal 4 bertujuan **untuk** mengadakan peruntukan bagi penubuhan Lembaga dan keanggotaan Lembaga.

Fasal 5 bertujuan untuk memperkatakan fungsi Lembaga.

Fasal 6 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi penubuhan Jawatankuasa Penasihat Pengubahsuaian Genetik ("Jawatankuasa Penasihat").

Fasal 7 mengenai kuasa Lembaga dan Jawatankuasa Penasihat untuk menubuhkan jawatankuasa atau jawatankuasa kecil untuk membantu mereka dalam meiaksanakan fungsi mereka.

Fasal 8 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi pelantikan Ketua Pengarah Biokeselamatan dan pegawai dan pekhidmat lain.

Fasal 9 bertujuan untuk membenarkan Lembaga mewakilkan mana-mana fungsinya kepada mana-mana anggota Lembaga, Jawatankuasa Penasihat atau mana-mana anggotanya, mana-mana jawatankuasa Lembaga, atau Ketua Pengarah.

Fasal 10 bertujuan untuk memperkatakan kuasa Menteri untuk memberikan arahan kepada Lembaga dan Jawatankuasa Penasihat.

BAHAGIAN **III**

4. Bahagian **III** mengandungi peruntukan tentang kelulusan bagi **aktiviti** pelepasan dan import yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian.

Fasal 11 berhubung dengan pemakaian Bahagian III tentang aktiviti pelepasan yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian dan aktiviti import yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup.

Fasal 12 bertujuan untuk mengenakan kehendak bagi kelulusan Lembaga bagi aktiviti pelepasan dan import yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian.

Fasal 13 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi tatacara permohonan bagi kelulusan.

Fasal 14 bertujuan untuk memperuntukkan bahawa permohonan bagi kelulusan hendaklah dirujuk kepada Jawatankuasa Penasihat bagi mendapatkan syornya dan kepada agensi yang berkaitan bagi mendapatkan ulasan mereka. Orang ramai hendaklah dirundingi bagi mendapatkan pendapat mereka.

Fasal 15 bertujuan untuk menghendaki Jawatankuasa Penasihat supaya membuat suatu penilaian tentang permohonan bagi kelulusan dan mengemukakan syornya kepada Lembaga.

Fasal 16 bertujuan untuk memberi Lembaga kuasa untuk meluluskan atau menolak permohonan bagi kelulusan.

Fasal 17 bertujuan untuk memperuntukkan bahawa sesuatu kelulusan yang diberikan adalah sah bagi apa-apa aktiviti pelepasan atau pengimportan yang berikutnya yang berhubungan dengan orang yang diluluskan yang sama jika organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian yang sama terlibat.

Fasal 18 bertujuan untuk membenarkan Lembaga untuk mengkaji semula kelulusan dan membuat perintah yang sesuai.

Fasal 19 bertujuan untuk menyatakan hal keadaan yang Lembaga boleh membatalkan sesuatu kelulusan.

Fasal 20 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi pembuatan rayuan kepada Menteri.

BAHAGIAN IV

5. Bahagian IV mengandungi peruntukan tentang pemberitahuan bagi aktiviti eksport, kegunaan terkawal dan import bagi aktiviti kegunaan terkawal yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup.

Fasal 21 memperkatakan pemakaian Bahagian IV tentang pengeksportan organisma diubah suai yang hidup dan aktiviti kegunaan terkawal.

Fasal 22 bertujuan untuk mengenakan kehendak bagi pengemukaan suatu pemberitahuan bagi aktiviti yang berhubungan dengan eksport, kegunaan terkawal dan import bagi maksud kegunaan terkawal, yang melibatkan organisma diubah suai yang hidup.

Fasal 23 bertujuan untuk memastikan bahawa seseorang pengeksport organisma diubah suai yang hidup mematuhi kehendak negara pengimport tentang pengimportan organisma diubah suai yang hidup.

Fasal 24 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi tatacara bagi pengemukaan sesuatu pemberitahuan.

Fasal 25 bertujuan untuk memberi Ketua Pengarah kuasa untuk raengeluarkan suatu pengakuterimaan penerimaan pemberitahuan. Seseorang orang yang diluluskan tidak boleh memulakan apa-apa aktiviti yang berhubungan dengan pemberitahuan itu melainkan jika pengemukaan pemberitahuan itu telah diaku terima.

Fasal 26 bertujuan untuk menghendaki seseorang orang yang diluluskan untuk mengambil langkah-langkah tertentu sebagaimana yang diluluskan oleh Lembaga dalam aktiviti kegunaan terkawal untuk memastikan, antara lain, keselamatan tatacara **itu.**

Fasal 27 bertujuan untuk membolehkan Ketua Pengarah menghendaki maklumat tambahan yang berhubungan dengan pemberitahuan.

Fasal 28 bertujuan untuk membolehkan Ketua Pengarah merujuk pemberitahuan itu kepada agensi Kerajaan yang berkaitan bagi nasihat mereka tentang perkara tertentu.

Fasal 29 bertujuan untuk menghendaki Jawatankuasa Penasihat membuat suatu penilaian ke atas pemberitahuan dan mengemukakan syornya kepada Lembaga.

Fasal 30 bertujuan untuk memberi Lembaga kuasa untuk membuat perintah yang sesuai tentang pemberitahuan dalam masa sembilan puluh hari.

Fasal 31 bertujuan untuk membolehkan Lembaga menghendaki seseorang orang yang diluluskan memberikan maklumat tambahan, dari semasa ke semasa, bagi maksud pemantauan.

Fasal 32 bertujuan untuk membenarkan Lembaga mengkaji semula pemberitahuan dan membuat perintah yang sesuai selepas kajian semula.

Fasal 33 bertujuan untuk menyatakan hal keadaan yang Lembaga boleh membuat apa-apa perintah selanjutnya tentang pemberitahuan.

Fasal 34 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi pembuatan rayuan kepada Menteri.

Fasal 35 bertujuan untuk membolehkan Lembaga atau Menteri membuat suatu keputusan walaupun terdapat kekurangan kepastian saintifik berkenaan dengan takat potensi kesan buruk organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian dan untuk mengambil kira pertimbangan sosioekonomi.

BAHAGIAN V

6. Bahagian V memperkatakan laporan penilaian risiko dan laporan pengurusan risiko, dan pelan gerak balas kecemasan.

Fasal 36 dan *37* bertujuan untuk menyatakan maklumat yang dikehendaki dimasukkan dalam masing-masing laporan penilaian risiko dan pengurusan risiko, dan pelan gerak balas kecemasan.

BAHAGIAN VI

7. Bahagian VI mengandungi peruntukan penguatkuasaan.

Fasal 38 bertujuan untuk mengenal pasti pegawai penguat kuasa bagi maksud menjalankan kuasa penguatkuasaan di bawah Akta.

Fasal 39 bertujuan untuk memberikan kuasa penyiasatan kepada seseorang pegawai penguat kuasa. Seseorang pegawai penguat kuasa diberikan kuasa masuk, menggeledah dan menyita dengan waran penggeledahan dalam *fasal 40* dan menggeledah tanpa waran dalam *fasal 41*,

Fasal 42 bertujuan untuk membolehkan seseorang pegawai penguat kuasa mempunyai akses kepada data berkomputer.

Fasal 43 bertujuan untuk menghendaki seseorang pegawai penguat kuasa membuat suatu senarai benda yang disita di premis dan menyerahkan senarai itu kepada penduduk premis itu atas permintaannya.

Fasal 44 bertujuan untuk member! kuasa kepada seseorang pegawai penguat kuasa untuk mengelak mana-mana premis buat sementara waktu.

Fasal 45 bertujuan untuk memperuntukkan bahawa apa-apa organisma atau hasilan yang disita pada menjalankan mana-mana kuasa di bawah Akta boleh dilucuthakkan dengan perintah mahkamah. Jika tidak ada pendakwaan dibuat berkenaan dengan benda yang disita itu atau tidak ada perintah bagi pelucuthakan, benda yang disita itu hendaklah dilupuskan mengikut cara yang dinyatakan dalam peruntukan itu.

Fasal 46 bertujuan untuk memperuntukkan bahawa kos memegang benda yang disita hendaklah menjadi hutang yang kena dibayar kepada Kerajaan.

Fasal 47 bertujuan untuk memperuntukkan bahawa seseorang tidak berhak mendapat kos kemasukan, penggeledahan atau penyitaan yang dibuat di bawah Akta.

Fasal 48 bertujuan untuk menjadikannya suatu kesalahan bagi mana-mana orang yang menghalang penjalanan kuasa oleh seseorang pegawai penguat kuasa.

Fasal 49 bertujuan untuk memberikan kuasa kepada seseorang pegawai penguat kuasa untuk memeriksa mana-mana orang yang tahu fakta dan hal keadaan penyiasatan dan juga menyatakan tatacara bagi pemeriksaan itu.

Fasal 50 bertujuan untuk memberi seseorang pegawai penguat kuasa kuasa untuk menghendaki pengemukaan benda yang berhubung dengan sesuatu kesalahan yang disyaki dilakukan di bawah Akta.

Fasal 51 bertujuan untuk membenarkan seseorang pegawai penguat kuasa untuk mendapatkan bantuan daripada pakar untuk memeriksa benda-benda yang berhubung dengan kesalahan.

Fasal 52 bertujuan untuk membolehkan Lembaga mengarahkan mana-mana orang yang menjalankan aktiviti pelepasan, pengimportan, pengeksportan dan kegunaan terkawal supaya memberi Lembaga maklumat tentang komposjsi dan kegunaan organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian yang berhubungan dengan aktiviti yang dijalankan oleh orang itu.

Fasal 53 bertujuan untuk memberi seseorang pegawai penguat kuasa kuasa untuk mengambil sampel mana-mana organisma atau hasilan organisma sedemikian bagi maksud dianalisis dan mahkamah hendaklah menerima sampel itu.

Fasal 54 bertujuan untuk menghendaki pegawai penguat kuasa memaklumkan penjual, pengilang, pengimport atau ejen atau pekhidmatnya bahawa sampel itu akan dianalisis oleh seorang juruanalisis.

Fasal 55 bertujuan untuk memberi Lembaga kuasa untuk melantik seorang yang berkelayakan, sama ada pegawai awam atau bukan, untuk menjadi juruanalisis.

Fasal 56 bertujuan untuk memperkatakan perakuan analisis.

Fasal 57 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi anggapan bahawa jika perakuan analisis menyatakan bahawa sesuatu organisma atau hasilan merupakan organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian, organisma atau hasilan sedemikian hendaklah dianggap sebagai organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian sehingga dibuktikan sebaliknya.

Fasal 58 memperuntukkan bahawa tiada pendakwaan bagi sesuatu kesalahan di bawah Akta boleh dimulakan tanpa keizinan bertulis Pendakwa Raya.

BAHAGIAN VII

8. Bahagian VII mengandungi peruntukan yang berhubungan dengan perkara pelbagai.

Fasal 59 bertujuan untuk membolehkan mana-mana orang yang membuat suatu permohonan di bawah seksyen 13 atau mengemukakan **suatu** pemberitahuan di bawah subseksyen 22(1) meraohon kepada Ketua Pengarah bagi kerahsiaan maklumat yang tertentu.

Fasal 60 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi penyertaan orang ramai yang berhubungan dengan kelulusan atau pemberitahuan yang dibuat di bawah Akta tertakluk kepada budi bicara Lembaga.

Fasal 61 berhubung dengan peruntukan tentang pelabelan dan pengenalpastian organisma diubah suai yang hidup, butiran yang mengandungi organisma diubah suai yang hidup dan hasilan organisma sedemikian.

Fasal 62 bertujuan untuk membolehkan Lembaga mengemukakan pelan gerak balas kecemasan kepada semua agensi yang berkaitan dan mendapatkan bantuan dan kerjasama mereka dalam melaksanakan apa-apa langkah kecemasan dalam sesuatu kecemasan.

Fasal 63 bertujuan untuk menyatakan tatacara bagi penyampaian notis oleh Lembaga.

Fasal 64 bertujuan untuk menjadikan seseorang pengarah, pengurus, setiausaha atau pegawai lain yang seumpamanya yang bertindak atas sifat itu atau orang yang bertanggungjawab dalam pengurusan hal ehwal pertubuhan perbadanan itu atau yang membantu dalam pengurusan itu, bertanggungan bagi kesalahan yang dilakukan oleh entiti pertubuhan itu melainkan jika kesalahan itu dilakukan tanpa kebenaran atau pembiarannya atau dia telah mengambil langkah berjaga-jaga yang munasabah dan telah menjalankan usaha yang sewajarnya untuk mencegah pelakuan kesalahan itu.

Fasal 65 bertujuan untuk menjadikan seseorang bertanggungan bagi perbuatan, peninggalan, keabaian atau keingkaran pekongsi, ejen atau pekhidmatnya melainkan jika dia membuktikan bahawa dia telah mengambil langkah berjaga-jaga yang munasabah dan telah menjalankan usaha yang wajar untuk mencegah perbuatan, peninggalan, keabaian atau keingkaran itu.

Fasal 66 bertujuan untuk memberi Lembaga kuasa, dengan keizinan Pendakwa Raya, untuk mengkompaun mana-mana kesalahan di bawah Akta atau mana-mana peraturan yang dibuat di bawah Akta **itu** dan mengadakan peruntukan bagi pembayaran amaun yang dipungut ke dalam Kumpulan Wang Disatukan Persekutuan.

Fasal 67 bertujuan untuk mengadakan peruntukan bagi kesalahan memalsukan, menyembunyikan dan memusnahkan dokumen.

Fasal 68 bertujuan untuk memberi Menteri kuasa untuk mengecualikan mana-mana orang, golongan orang, aktiviti, kategori aktiviti, organisma diubah suai yang hidup atau hasilan organisma sedemikian daripada pemakaian Akta.

Fasal 69 bertujuan untuk memberi Menteri kuasa, selepas berunding dengan Lembaga, untuk membuat peraturan-peraturan.

Fasal 70 bertujuan untuk memberi Menteri kuasa, selepas berunding dengan Lembaga, untuk meminda **Jadual.**

Fasal 71 berkaitan dengan peruntukan peralihan. Mana-mana orang yang menjalankan suatu aktiviti yang baginya Akta ini terpakai hendaklah apabila Akta ini mula berkuat kuasa memohon bagi suatu kelulusan di bawah seksyen 13 atau mengemukakan pemberitahuan di bawah subseksyen 22(1) dalam masa tiga bulan dari tarikh permulaan kuat kuasa Akta.

IMPLIKASI KEWANGAN

Rang Undang-Undang ini akan melibatkan Kerajaan dalam perbelanjaan wang tambahan yang amaunnya belum dapat ditentukan sekarang ini.

[PN(U^2)2171]